

Kringelfjords-Nytt

Nyheter och information
för dej som bor i
Kringelfjorden
— eller gästar

**SÄRNA-IDRE
GRÖVELSJÖN**



26:e årgången 1986 – 2012

Utkommer 2 gånger om året • Vinter & Sommarnummer

Nipfjället med Mulen och Slagubäckstöten
- sett från Stenåsens fåbod
Foto: H. Forsslund

**SOMMAREN
2012**



Informationsblad från Kringelfjordens Samfällighetsförening
www.kringelfjordens-stugby.se

Lägre elräkning — redan nästa månad!

Sverigepumpen Superscroll kan spara
upp till 65% av din värmekostnad.

Kontakta oss för en
kostnadsfri husanalys!



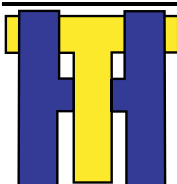
Panasonic



Prisvärda värmepumpar



Marknadens bredaste sortiment av värmepumpar



Fjällpumpen

Heat Transfer HTF AB

DALARNA

HÄRJEDALEN

0280 - 230 07 • 0735 - 28 28 89



JONES EL AB

BYGDENS ELPROFFS

EL: Vi är Er lokala elinstallatör som utför alla slags elinstallationer vid om och tillbyggnader, installationer, reparationer, service m.m.

RADIO/TV: Försäljning, montering och service av: Paraboler, TV, DVD, Video m.m.

BYGGVAROR:

Försäljning av byggvaror, virke, plåt, rännsystem och allt som hör till en fullsortiments bygghandel.

ÅTERFÖRSÄLJARE AV:

swedol Nima

ÖPPETTIDER:

Butiken är öppen:

Måndag till fredag 07.00 -18.00

Lördagar 09.00-13.00

Telefon: 0253-203 32

Fax: 0253-204 25





Tänk vad Särna-Idre-Grövelsjöfjällen skulle varit exotiska... - om de legat utomlands!

Visst är vårt härliga fjällområde spännande! Men det är så lätt att bli hemmablind och längta någon annanstans.

Vi tycker ofta att gräset verkar grönnare på andra sidan, bläddrar i resekataloger och drömmer om fjärran resmål inför semestern.

Men faktiskt finns det människor i andra länder som sitter och längtar, kanske längtar ännu mer upp just till vår svenska fjällnatur.

Jag själv har t.ex. vänner både i Lissabon och på Madeira vars högsta önskan är att få komma upp till vårt område för att få uppleva det "live".

Jag har berättat om naturen och visat bildspel på datorn.

Så vackert, så rent, så fräscht! Dricka vatten direkt ur en fjällsjö eller bäcken, -du skojar?

Tyvärr skulle en resa hit upp kräva en för stor ekonomisk insats för de flesta och de har dessutom få semesterdagar, och jag har tyvärr inte heller råd att bjuda dem på resan. Men jag brukar drömma om hur jag guidar dem runt till mina favoritställen här uppe, och bjuda på några "små äventyr".

I år blir det fjällen för hela slanten...

Jag och min familj har de senaste 10 åren delat sommarsemestern mellan Fjällen, Gotland och förstäss midsommarhelgen i Stockholms skärgård. I år har vi bestämt att skippa Gotland och tillbringa mer tid i Kringelfjorden, fjällvandring med övernattningar i tält igen, något som inte blivit av på ett par år. Det finns fortfarande så mycket

utforskat i vårt område, och inte minst platser som ligger gömda i minnets vrår och som man längtar tillbaka till! Ett av dessa ställen ligger på Fulufället efter Fulubågan mellan Skarphån och det lilla sel som vi kallade "mask-sjön" nedströms Skarphån. Här finns en mysig lägerplats i parkliknande terräng precis vid ån. Här har många minnen kommit till och en hel del öring dragits upp både i Skarphån och dess håar. Ett ställe jag längtar att återse och hoppas komma till i sommar.

Fiske

Flugfisket har nästan legat nere ett par år för min del, mest beroende på att mina favoritvatten varit avlysta pga. fiskevårdsåtgärder. I år har Särna - Idre Fiskevårdsområde släppt dessa så nu är det bara att sträcka och vaxa fiskelinorna, välja ut de "idiotsäkra" flugorna, packa ryggsäcken med kaffepanna, renkött och stomp och ge sig ut igen. Du har väl löst fiskekort förresten? Du kan hitta kortpriser och vilka regler som gäller i år om du kikar på Särna -Idre Fiskevårdsområdes egna sida i tidningen,

Det outgrundliga vädret

Känner att jag gärna vill nämna lite om vårt outgrundliga klimat som verkar bli allt outgrundligare. Jag behöver bara titta ut genom fönstret i skrivandets stund i hemma i Tyresö den 20 april. Snön vräker ner och det är på nollan och förra lördagen fick vi över en decimeter nysnö. Kringelfjorden bjöd i påskas på mer krattning och eldning än skidåkning på pga. snöbrist.

JULSTORMEN DAGMAR

Vi som var uppe i Kringelfjorden över julhelgen fick vara med om många vädertyper.

Dan före julaften var det 20 minus och strålände sol. Själva julaften och juldagen bjöd på sol och lugnt väder med en dagstemperatur på -4 grader. Det blev några vändor i halvmilspåret. Visserligen räckte snön inte riktigt till för ordentliga skidspår men det var ok bara att kunna få åka.

Natten mellan juldagen och andnandag jul brakade de loss ordentligt!

Stormen Dagmar slog till i full skala. Det blåste full storm, och Idre fjäll rapporterade 33 ms i byarna. Med fem värmegrader så smälte snön i rasande fart. Strömmen gick och var väl borta så där 18 timmar. Vi fyllde vatten i hinkar när vi märkte att strömmen var på väg bort. Sedan fick man smälta vatten eftersom till toaspolningarna.

Det gick ingen nöd på oss under strömavbrottet, med bra kamin, spritkök och gott om stearinljus i vars sken vi spelade sällskapsspel. Vi blev faktiskt lite besvikna när strömmen kom åter. Vi hade det så mysigt med språkande brasa och trevliga sällskapsspel typ "på spåret".

Klart att man skänkte en tanke åt grannar som hade barn i blöjaldern. Där var det väl inte alltid så mysigt.

När stormen dragit över så var även skidåkningsmöjligheterna också över.

Snön hade sjunkit ihop rejält och ytlagret bestod mest av barr, kvistar och barkflagor, det såg rätt rysligt ut!

Stormen fällde inte så mycket skog i Kringelfjorden, Men Stormen Dagmar fällde faktiskt hela 250 000 kubikmeter skog på andra ställen i Dalarna.

Nu återstår bara att se hur mycket skog Stora Enso kommer att fälla i Kringelfjorden i sommar.

SPONSORER SOM BIDRAR TILL UTGIVNING AV KRINGELFJORDS NYTT
Vi tackar alla nedanstående företag för bidrag till utgivningen av vår tidning:

Abris Sjö & Snö	- Särna
Bygg- & VVS-akuten	- Särna
Brötas AB	- Särna
Emeretssons Gräv & Entr.	- Idre
Falks Räddningskår	- Särna - Idre
Fjätersvålen	- Särna
Fjällpumpen	- Sälen
Grövelsjöns Fjällstation	- Grövelsjön
Harrysons Rörservice	- Idre
Håkas Häst & EI	- Särna
ICA Idre Bua	- Idre
Idre Bygg & Järn	- Idre
Idrefjällens Sport	- Idre
Idre Data & Bygg	- Idre
Jones EI	- Idre
Konsum	- Särna - Idre
Kurvans / Syrran & jag	- Idre
Lissåvallen/Fäbodro	- Idre
Shell	- Idre
Skido & Lynxhallen	- Idre
Storsåtra / Sylöra	- Grövelsjön
Stråkens EI	- EI
Särna-Idre Fiskevårds För.	- Särna
Särnaffärn	- Särna
Walls Grus & Åkeri	- Särna

OBS!

Hantverkare både från Särna och Idre servar Kringelfjorden. Gå inte över än...

Stöd våra lolala servicevärdar och butiker så vi får behålla vår service.

KRINGELFJORDEN NYTT

Redaktör och ansvarig utgivare.

Materialadress:

Kringelfjordens Samfällighetsför.
c/o Hans Forsslund
Klockvägen 4
135 55 Tyresö.
Telefon: 070-683 78 44
E-post: hans@bergodahl.com
www.kringelfjordens-stugby.se

OMSLAGSBILD:

Mulen/Slagubäcksstöten sedd från Stenåsens fäbod
Foto: H. Forsslund

NYHETSKÄLLOR:

Källorna för nyhetsartiklarna i denna tidning kommer till stor del från Mora Tidning/Falukuriren.

Artiklarna är omskrivna av upphovsmannarättsliga skäl, men själva nyhetsinnehållet är korrekt återgivet.



En trevlig sommarsäsong önskar Hans Forsslund och Kringelfjordens Samfällighetsförening

Foto: Nisse Schmidt/MT



SYLÖRA – Fjällsjöpendeln Sverige-Norge

När man ser Sylöra tuffande på Grövelsjön mellan fjällryggarna ser det ganska surrealistiskt ut.

EN FISKEBÅT PÅ FJÄLLSJÖN?

Hur har den hamnat här? Jag har genom åren färdats över Grövelsjön med Sylöra åtskilliga gånger i de mest skiftande väder både privat och i jobbet.

Att vädret kan vara skiftande i fjällvärlden vet de flesta. Vi gjorde bl.a. vandringar med grupper efter den sk. Linnéstigen in till Norska Sylen för att sedan ta Sylöra tillbaka. På den tiden var det Olof Ryvang som var skeppare.

Jag minns en gång i slutet på augusti, vi vandrade med Exportträdet och delar av riksdagen till Sylen. Det var tät dimma och jag och min kollega Tommy fick berätta för gruppen vad vi skulle ha sett om inte dimman legat så tät. Jag fick tömma hela mitt förråd av historier från bygden för att hålla igång gänget.

När vi började vår nerstigning från Salsfjället mot Sylen hände något fantastiskt. Det som var en lite trist vandring vände på några sekunder till ett makalöst skådespel. I ett svep drog dimman undan och därnere låg Sylendeltat badande i sol och hela fjällslutt-

ningen var klädd i det rödaste rött av frostnupet blåbärsris och här och där brann fjällbjörkarna som facklor på fjällsluttningarna. Har aldrig sett fjällen så färgsprakande vare sig förr eller senare.

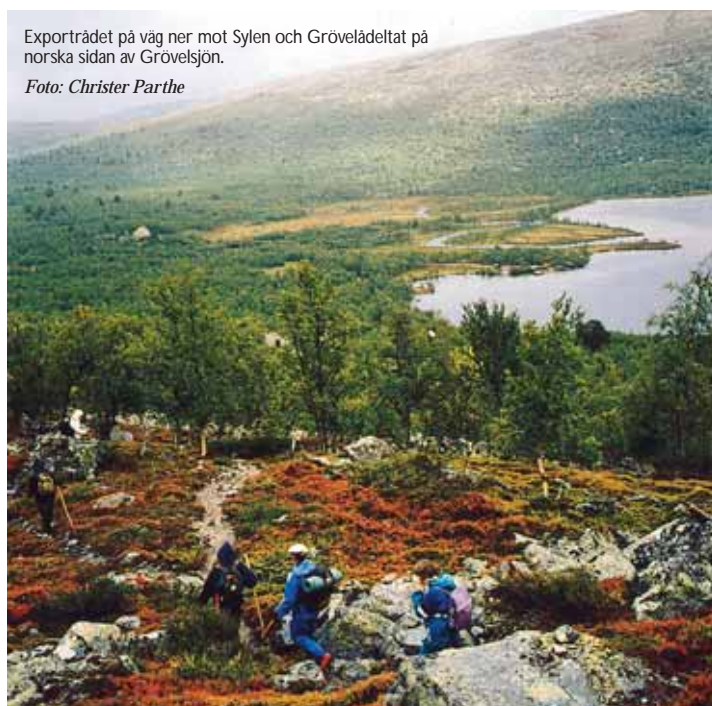
Jag hade min kompis, fotografen Christer Parthe med så jag har en del fantastiska bilder från den turen. Bl.a. en förstoring i formatet 70x100 cm med just den färgsprakande vyn när dimman drog undan som jag beskrev här ovan och som syns på bilden th. Färden tillbaka till Sjöstugan på Svenska sidan med Sylöra blev en fin upplevelse, både för ögat och trötta ben.

Jag har många fina minnen från turer med Sylöra.

En gång i september fraktade vi över utrustning till ett "Expedition Robinson"-äventyr i fjällvärld. Nordea hade 30 nyanställda säljare som snabbt behövde lära känna varandra och vårt företag fick uppdraget att göra ett program för detta. Gruppen vandrade och vi körde över all utrustning med Sylöra. Fast vi tog utrustningen i två vändor så låg vattenlinjen lite väl nära relingen den gången. Vi har haft många ledarutvecklingskurser för landstinget i Grövelsjön och jag minns speciellt en gång, det var första veckan i juni och vi hade en ledarut-

Exportträdet på väg ner mot Sylen och Gröveläldeltat på norska sidan av Grövelsjön.

Foto: Christer Parthe



vecklingskurs för Landstinget i Uppsala med bl.a. Lastingsdirektören och hans kansli.

När vi skulle lämna Sjöstugan på svenska sidan snöade det så häftigt att sikten bara var ca 30 meter. Olav tog oss över trots allt i sakta mak och så nära land han vågade för att få land inom synhåll för att kunna navigera. När vi kom fram till bryggan i Sylen sken solen välkom-

nande och fjällbjörkarna skimrade med vattendroppar glittrande i sina små gröna musöron. Gruppen övernattade sedan två nätter i tältkator uppe vid sameläget vid Grötvalsjön där man hade en del övningar tillsammans med samerna.

Minns att det var -9° grader på natten men strålade sol på dagarna. Minns också vad ekonomidirektören sa en morgon när uppgifterna skulle fördelas andra eller tredje dagen.

IDREFJÄLLENS SPORT

- ▶ FISKE
- ▶ JAKT
- ▶ FRITID
- ▶ BOENDE

www.idrefjallenssport.se 0253-203 08

Det mesta för fiske- och vandringsturen...

Välkommen in till
IDREFJÄLLENS SPORT
snett emot Ica Idrebu

- I dag kan väl jag få bestämma utrustningen?

- Lågskor, portfölj och paraply var hans förslag.

Det hade nog inte varit någon höjdare eftersom han senare på dagen plurerade rejält när han var ute och repareerade en rengärda. Denne man som aldrig varit i fjällen eller ens ägde ett par stövlar utan dessa fick inköpas på Sko Klädes i Särna på uppresa, var faktiskt en riktig tuffing när allt kom omkring. Ingen jobbade så hårt och glatt som han, först upp på morgonen och sist i säng.

Anders Björklund och Per-Erik Karlsson kan berätta lite mer om Sylöra

Förra året så träffade Mora Tidning och Falukurirens reporter Nisse Schmidt Anders Björklund och Per-Erik Karlsson på Storsättra som nu ansvarar för sjöfarten över Grövelsjön och han fick då veta lite mer fakta om Sylöra. Nisse Schmidt har vänligheten låta Kringelfjords Nyttas läsare få ta del av hans artikel om Sylöra .

Hans

SYLÖRA -En särpling i handelsflottan

Nisse Schmidt/MT

Sveriges antagligen minsta passagerarfartyg, det är samtidigt ett av den svenska handelsflottans mest unika fartyg.

Sylöra går i utrikesfart mellan Grövelsjön och norska Sylen. Rent formellt borde det också gå att få handla taxfree ombord av skepparparet Anders Björklund och Per-Erik Karlsson.

Sylöra, med registreringen SFB-8233 har hemmahamn i Idre.

Men dit kommer den aldrig sjövägen. Istället är den lilla båten en av Sveriges minsta passagerarfartyg. 8,55 lång med en största bredd på 3,10 och plats för 24 passagerare.



Sylöra med det störtade tyska bombplanet i bakgrunden - Foto: Nisse Schmidt/MT

- Det unika med den här båten är att den går i internationell trafik med de regler som följer med den sjöfarten, säger Truls Persson.

Han är fartygsinspektör på transportstyrelsen där sjöfartsverket numera ingår.

- Det är lite speciellt att få åka till Grövelsjön vartannat år och inspektera Sylöra, säger Truls, som har ett stort intresse för den lilla träbåten. Det var 1982 som Sylöra byggdes i Finland och såldes till Olof Ryvang i Storsättern för linjen Grövelsjön-Sylen. När inte Olof orkade köra båten längre utvandrade Sylöra från den svenska handelsflottan till den norska

och fick ny hemmahamn i norska Sylen.

Den norska sjöfartsinspektionen hittade aldrig Sylöra och under åren med norsk flagg seglade hon utan inblandning av norska regler.

Till förra sommaren var det dags för Sylöra att åter segla in i den svenska handelsflottan när Per-Erik och Anders på Storsättra fjällhotell köpte henne.

- Då blev det bråttom. Sylöra är så stor att det krävs utbildning för att köra henne, så jag och Per-Erik fick gå kurs och ta befälhavare klass 8, berättar Anders Björklund. Han är en van seglare, men då på lite större vatten.

På utbildningen fick duon lära sig sjöregler om hur fyrar fungerar, hur man tar ombord lots och massor av annat som knappast blir aktuellt på färden mellan Sjöstugan i

Grövelsjöns östra ände, ut på öppet vatten, ja till och med internationellt vatten och in i Norge. Förbi det gamla flygplansvraket från andra världskriget och in till bryggan i norska Sylen.

Sylöra är inte tolv meter och är därmed en båt och inget skepp, men då den tar passagerare så är det ett passagerarfartyg och ett uppskattat sådant.

- Vi kör vandrare och fiskare över sjön efter turschema fram till den 3 oktober, berättar Anders Björklund.

Färden över Grövelsjöns vatten följer dock alla regler som krävs och Sylöra är utrustad på ett sätt som krävs för ett passagerarfartyg.

- Det finns krav på VHF-radio och sjökort, men det finns ju ingen täckning för VHF i Grövelsjön och inga sjökort finns det heller, skrattar Truls Persson om de lite udda krav som finns, men där sunt förnuftet ersatt radio med två mobiltelefoner.

Hur man tar ombord lots vet Per-Erik och Anders, men om någon lots vet hur man tar sig till Grövelsjön är en annan sak.

Däremot är det många vandrare som brukar njuta av sjölivet på Sveriges minsta passagerarfartyg.

Fakta: Glöm Taxfree

Sylöra går i internationell trafik mellan EU landet Sverige och Norge som står utanför EU. Därmed finns en formell möjlighet till taxfree försäljning ombord.

Tyvärr för de som hoppats på en skattefri påse med sig i land eller en konjak utan skatt till kaffetären så har regelverket skrivits så de planerna omöjliggörs.

Forts. sid 6

Båtturer på Grövelsjön 2012

Gör en dagstur till Norge och vandra tillbaka i Linnés fotspår



Gäller alla dagar utom söndagar, 25 juni-30 september. Varje tur tar ca 35 min.

Extraturer med Sylöra köres alla dagar. Ring 070-336 25 80 för bokning.

Vid stark vind kan turer ställas in av säkerhetsskäl. Turer utan förbokade passagerare ställs automatiskt in. Kontrollera gärna genom att ringa 070-336 25 80.

BOKNING

Bokningen är öppen varje dag mellan kl 08.00-20.00 20 juni - 30 september. Bokning sker på telefon 070-336 25 80 och är obligatorisk. Från utlandet + 46 70 336 25 80.

PRISLISTA 2012

Vuxen enkel tur	SEK 120
Barn 5-14 år enkel tur	SEK 60
Barn 0-4 år	Gratis
Ryggsäck för dagtur	Gratis
Tung ryggsäck/packning för längre fjällvistelse	SEK 40
Tur och retur Sylen samma dag	SEK 180
Hund enkel tur	SEK 60
Extratour minimiavgift	SEK 500

M/S  SYLÖRA

GRÖVELSJÖN – SYLEN

www.sylora.se, telefon 070-336 25 80

Tur nummer	1	2	3
Grövelsjön	10.00	11.30	15.30
Sylen	10.45	12.15	16.15

När det gäller att köpa taxfree för att ta med i land så har Sverige och Norge en överenskommelse om att inte tillåta sådan handel till sjöss. Så länge den regeln gäller så är det omöjligt att handla den lilla skattefria ransonen.

När det gäller försäljning för konsumtion under resan så finns det två regler. Dels ska resan vara tillräckligt lång för att det ska finnas tillstånd för det. Det kravet uppfylls då resan mellan Helsingborg och Helsingör är kortare, som en jämförelse.

Däremot faller det hela på kravet på att fartyget ska ha en viss storlek på minst 75 ton.

- Det krävs en förändring av överenskommelsen mellan Sverige och Norge för att få till en försäljning, men rederiet kan ju alltid ansöka om tillstånd, svarar Hans Jensen på tullen i Idre. Just tillgång till tull är för övrigt en av

förutsättningarna liksom att vistelsen utomlands ska vara 24 timmar. När det gäller flyg så finns det speciella regler.

FAKTA: SYLÖRA

Signal: SFB-8233

Rederi: Storsättra Fjällhotell

Hemmahamn: Idre

Byggt år: 1982 i Finland, träbåt

Maskinstyrka: 30 EHK, dieselmotor

Mått: Längd: 8,55 största bredd: 3,10 djupgående: 0,70

Vad lagen säger: Enligt 1 kapitlet Sjölagen (SFS 1994:1009) är ett skepp ett fartyg vars skrov har en största längd av minst tolv meter och en största bredd av minst fyra meter, övriga fartyg kallas båt.

Yrkesmässigt använda båtar ska registreras i båtregistret om skrovets längd är minst fem meter. Skepps- och båtregistren förs av Sjöfartsregistret



Stenåsens fåbod - Foto: H. Forsslund

En vandring i tid och rum till Stenåsens fåbod och fd. bosättning

En vandringsskildring i nutid och med historiska tillbakablickar på livet som en gång levdes på Stenåsen.

Av Hans Forsslund med fakta och historik ur "Ödebyggsminnen"

- berättelsen om människorna nord i marken" av Tomas Ljung.

Nutidsfoton: H. Forsslund

Vill du njuta av alla bilder i färg så kan du gå in och hämta tidningen som PDF på förningens hemsida: kringelfjordens-stugby.se

I väglöst och ödsligt men vackert fjällandskap vid Stora Harundsjöns (Stenåssjöns) nordvästra strand ligger gården Stenåsen.

En gård som anses vara en av traktens allra bäst bevarade fjällgårdar. Här bodde sig Gammel-Olle och hans maka Anna på 1830-talet. Platsen hade då använts för myrslätter och sommarbete av folket på Högstgården i Idre ända sedan 1700-talet och senare kom folk från Lillfjäten i Särna Socken.

Stenåsen ligger minst sagt enligt omgiven av fjäll, myr och susande gammelskog.

Nipfjället och Slagubäckstöten tornar mäktigt upp sig i söder på andra sidan sjön med Uggarna dansande för sina fötter. Just här uppe från Uggarna har jag och min Eva vid ett flertal tillfällen

stätt och tittat långt ner på den lilla hägrande gröna oas mitt i ödemarken som på kartan benämns Stenåsen. I norr reser sig Stenåsen, Stoåsen och Småsjöåsen. Småjöarna som jag berättade om i förra sommarnumret ligger som ett glittrande pärlband i fjällskogen.

- Så har vi det här med namnet. Stenåssjön? eller Stora Harundsjön? Hur kommer det sig att det står en sak på kartan och har ett annat namn bland ortsborna och vägskylltar? Tomas Ljung förklarar det så här; - Så länge Stenåsen gård har funnits har Stenåssjön varit det enda gällande namnet på sjön. Att namnet Harundsjön lever kvar på kartorna beror på att sjön hette så i gamla dagar, säkert redan under norsktiden. Detta visas av Lill-Harundsjön, som fått behålla sitt namn. Båda sjöarnas namn härleds från den lilla ån Harundan som avvattnar sjöarna.

Emretssons gräv & entreprenad AB

JAG UTFÖR ALLA TYPER AV GRÄVJOBBS:

Schaktning för husgrunder

Dränering • Dikning

Kabel- och rörschakter

Enskilda avloppsanläggningar
och mycket mer...

Jag utför även:
Buskröjning vid vägkanter
Snöröjning

KOSTNADSFRI KONSULTATION
30 års erfarenhet av mark- och anläggningsarbete ger dig trygghet och kunnande.



Välkommen att höra av dig
Mats Emretsson

Emretssons Gräv & Entreprenad i Särna-Idre AB

Hallonstigen 4 • 790 91 Idre Telefon: 0253 - 205 89 • Mobil: 070 - 258 06 08

E-Post: mats@emretssons.se • Hemsida: www.emretssons.se

Det är till Stenåsens fåbod som färden går i detta sommarnummer där vi återigen besöker en av ortens mer betydelsefulla fåbod.

Vandringen är inte så lång bara ca 7-8 km tor. men bjuder ändå på enastående naturupplevelser.

Använd gärna Lantmäteriets fjällkarta W52 Idre 1:50 000.

Till min hjälp att få fakta om gården har jag med mig "Berättelsen om människorna nord i marken" av Tomas Ljung.

En vacker och omväxlande vandring ut till Stenåsens fåbod.

Sommaren 2011 i augusti skulle vi äntligen få se Stenåsens fåbod på lite närmare håll än uppifrån Uggarna.

Precis som förra sommaren när vi vandrade upp till Småsjöarna så startade vi vid Stenåssjöns parkering vid den fina sandstranden.

Man kan lätt förledas tro att man byggt denna väg hit upp bara för den fina stranden och de fantastiska vyernas skull. Så är naturligtvis inte fallet, utan som nästan alltid när det gäller små skogsvägar så har tillkomsten av väg med skogsbruket att göra. 1949 flottrensades den lilla ån mellan Småsjöarna och Stenåssjön, med vid denna ärensning var även skogsarbetaren och skidlegendaren "Särna Hedlund". Vid detta tillfälle tillkom vägen och

parkeringen som vi idag använder som rastplats. Samtidigt med ärensningen försvann den lilla bron över ån som Stenåsvallens buförare och bosättare använt i långliga tider. Vilket gör att vi i dag måste vada över ån som vid normalvatten när ungefär upp till knäna i själva djupfaran.

Själva vandringen från parkeringen ut till Fåboden är inte så lång, kanske 3,5- 4 kilometer men tar dock lite tid.

Inte bara för att den första kilometern är rätt blöt utan för att det finns så mycket vackert och intressant efter vägen, och är det som nu hjorttrondit så skall det kanske plockas lite av den varan efter vägen också.



Myrens guld - Foto: H. Forsslund

Vandringen innan man kommer till Lillsjöän är emellanåt rätt blöt och det är lätt att tappa bort stigen.



Första delen av stigen mot Stenäsens fåbod är samma stig som vi följde när vi gick till Småsjöarna och som jag berättade om i sommarnumret 2011.

(Den intresserade kan hämta tidningen på hemsidan: kringelfjordens-stugby.se).

Stigen är dåligt markerad redan från början och har långa sträckor ingen markering alls.

Man får försöka följa den lilla stigen som förlorar sig i några mindre blötmyrar här och där den första kilometern så gott det går. Större delen av stigen går dock i spännande trollskog med torr mark.

När man väl kommit så långt att man står vid sista myren ner mot Småsjöän skall du titta efter resterna av "klappbron" över myren. dvs. tvärlagda gamla murkna stockar i myren. Här är det minst blött att gå. Väl framme vid den lilla ån där det en gång funnits en liten bro blir man tyvärr tvungen att vada.

En bit uppströms är själva djupfåran smal och det finns stenar på sidorna. Vis av tidigare erfarenheter skiftade vi från höga kängor till gummisandaler, sedan var det en lätt match att ta sig över. Byte till kängor och sedan går vandringen vidare efter den knappt skönjbara stigen som numer endast



Här gick det bra att komma över...

har små svårlokaliserade stenpyramider som ledmärken. Här och där efter stigen ser vi invallade bleckor, yxhugg i trädstammar som var forna tiders ledmärken. Dessa märken finns kvar kraftigt invallade av bark i några av de numer månghundraåriga furorna som fortfarande pryder denna vackra gammelskog. En skog som alla borde få uppleva, - en äkta tankstation med högoktanigt kvalitetsbränsle för själen, som man lever länge på!

Man passerar nära en av de vackra Småsjöarna och det kan vara lockande att även ta en avstickare åt det hållet också.



En trollskog som alla borde få uppleva



Kungen av trollskogen får sig en kram

Ett tips är att spara den svängen till hemvägen för att slippa gå exakt samma väg tillbaka från Stenäsens. Följ då Småsjöstrandens sydsida tills du kommer fram till Småsjöän. Vid utloppet ner till den lilla tjärnen sticker en gammal stock ut. Precis vid stocken är ett rätt bra ställe att vada över.

Sedan följer du den lilla knappt synliga stigen ner efter ån till klappbron över myren och tillbaka till parkeringen. Du kan även göra som vi gjorde snedda över myrarna till parkeringen lite jobbigt men fungerar.

Forts. på sid. 8

Välkommen till vår
NYA bensinstation



SHELL IDRE

I vår nyrenoverade moderna butik hittar du:

Drivmedel, livsmedel, butiksbarer, smörgåsar, sallader, korvmenyer, videdouthyrning, släpvagnsuthyrning

Vi har fullserviceverkstad och däckverkstad.

Biltillbehör, Bildelar ordnar vi på i regel en dags leverans tid.

NYHET!

Hyr bil hos oss

Tag tåg och buss upp till Idre. Bilen står här och väntar på dig. Tryggt, enkelt och säkert!

ÖPPETTIDER
Vardagar 7 - 21
Lör, sön 8 - 21

IDRE
petroleum
Välkommen till Shell Idre

Macken mitt i byn

Byvägen 24 • 790 91 Idre • Tel. 0253-20112

Men nu tillbaka på stigen mot Stenåsen.

Stigen går nu på sydsidan av en liten ås som skiljer Småsjödalen från dalgången runt Stenåssjön. Efter ca 700 meter så kommer du till en liten stigmorsning. Kan vara lite svårlokaliserad men det står en ståtlig torrak nästan mitt i korsningen.



Torrakan vid stigmorsningen



Men detta är björnrike...



Den enda levande björn jag sett förutom på skansen såg jag på Kringelfjordsvägen mot Idre inte långt från byn när jag varit iväg och fiskat förra sommaren.

När vi nu kommer fram till myrkantens sista "vik" tappar vi bort stigen som antagligen gick över "myrviken".

Vi gick runt myren och gick rakt fram tills vi enligt kartan skulle vara mitt för Fäboden och vek av ner mot sjön. Mycket riktigt snart stod vi på en liten hed med fäbodvallen framför oss. På andra sidan sjön tornade Nipfjället med Mulen och Slagubäckstöten upp sig.



Resterna av en slagen älg inte långt från stigen till Stenåsen

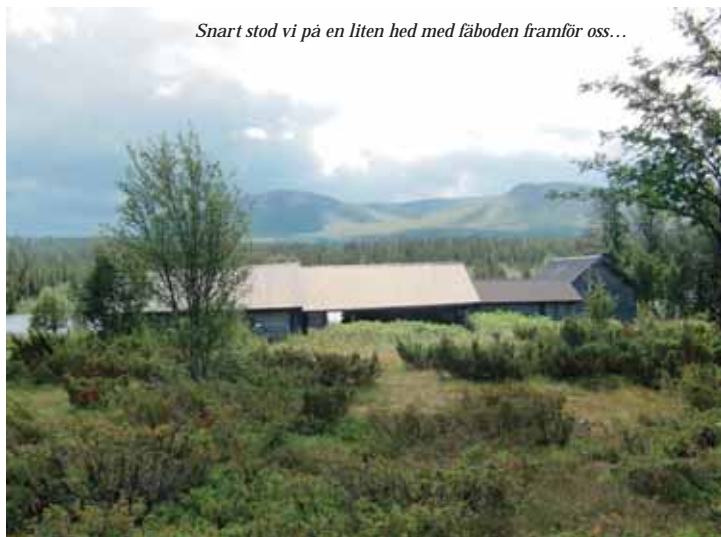
Benen är sedan länge vitnade så Ole Brum eller Gråben borde vara långt borta vid det här laget.

MEN DETTA ÄR "BJÖRNRIKE".

Vi ser spår, rivna träd, urättna myrstackar, slagna djur och iden, både i Småsjödalen och inte mist runt Ugarna, varje gång vi rör oss i dessa trakter. Dock ej någon björn.

Även svarta ovädersmoln tornade upp sig och strax tog Tor till storsläggan och blixtar ljungade och åskan mullrade mäktigt längst med fjällryggarna. Regnskurar drog fram på andra sidan Stenåssjön medan Stenåsen flödade i solljus.

Vi var hungriga vid det här laget men nyfikenheten ville att vi skulle göra en



Snart stod vi på en liten hed med fäboden framför oss...

snabbtitt innan lunchen och den lite mer ingående inspektionen. Vi gick runt på den lilla del av gårdstakten som var slagen och kollade in i dess stugor om någon var hemma.

Det är naturligtvis inte roligt att ha främmande och objudna gäster som smyger omkring sina hus. Vår erfarenhet att om man dyker upp under dagtid och presenterar sig och talar om att man är kulturhistoriskt intresserad så blir man alltid väl bemött och man brukar även få lite historia och visning till livs (och ofta faktiskt en kopp fika också).

Denna gång var dock ingen hemma i någon av stugorna.

Vi åt lunch på en bänk i solen mot en husvägg samtidigt som vi njöt av det mullrande skådespelet på andra sidan sjön.

Ovädret gjorde ödemarksbilden vacker och mäktig med den solbelysta ängen med rallarros, stormhatt och andra höga örter framför oss. På andra sidan sjön de blånade bergen där mörka åskmoln slogs med solstrålar som ville lysa igenom. Skuggade och solbelysta fält dansade ackompanjerade av tordön österut över fjällsluttningar och dalar, - mäktigt!

Tor med sin hammare och vidhängande dusch ville inte över sjön till Stenåsen utan drog sig sakta österut.

Forts. på sid. 10

HÅKAS HÄST&EL

NÄR DET GÄLLER!

- Nyinstallationer
- Reparationer
- Service
- Besiktning



Utnyttja ROT-avdraget!

Kontakta mig gärna för kostnadsförslag

Anders Johnson

Starrbacksv. 14 • 790 90 SÄRNA
 Telefon: 0253 - 106 31 • Mobil: 070-622 62 38.
 hakas_hast_el@msn.com

Välkommen till den vänliga butiken



Bra råvaror till bra pris är
kockens bästa recept!



ÖPPETTIDER
V26-V32
Mån-Lör 9-19
Sön 11-19

Övriga veckor
Mån-Fre 9-19
Lör 9-18
Sön 12-18

Här hittar du

Stor sortering på LIVS & HUSGERÅD
CHARKAVDELNING med grillat
Egen UTTAGSAUTOMAT
SMÖRGÅSTÅRTOR på beställning
LOKALA VILT och GETprodukter
Eget BUTIKSBAGERI med CAFÉ
TÅRTOR på beställning
SNITTBLOMMOR & KRUKVÄXTER

Vi är ombud för



Kassagirot



SVENSKA SPEL

Välkomna önskar Mikael och Marie med personal

www.ica.se/idrebua Vi finns även på Facebook

IDRE BUA Tel: 0253-200 03

ICA IDRE BUA

hjälpes även dig att
lyckas i köket.

Fräscha frukt, kött och
grönsaksdiskar är
en självklarhet
hos oss!

ICA
Supermarket
Idre Bua

Vallen sedd från sjön med det stora fjöset i mitten och Stenåsen i bakgrunden.
Längst till vänster skymtar taket av störröset (kokhuset) som tillsammans med färjöset är de äldsta byggnaderna på vallen. Ännu längre till vänster (utanför bild) ligger mejeribua som är placerad över bäcken.
De övriga större byggnaderna är troligen tillkomna under vid olika tider under 1900-talet.



På Kolahalvön bor ett segt folk, sägs det lite vitsigt. Men det bodde nog ett segt folk i fjällskogen också. Som dessutom nog var tvungna att ha lite i "kolan" för att överleva

Man måste förundras över dessa människor som en gång vandrade runt här uppe i den öde och visserligen vackra, men många gånger ogästvänliga miljön. Det krävs krafter och envishet för att överleva i en trakt där naturen och vädrets makter inte alltid hade för

vana att vara på den lilla människans sida. Där knappt något gick att odla och man fick slita för att få tak över huvudet som skulle kunna hålla fjällvinden och den ibland 40 gradiga kylan ute.

Det var långt innan vindspärrar, gullfiber, isolerglas och värmetimmer blev uppfunna. Här fick man hålla värmen ändå med mycket eldande och hårt arbete, blanda hästskit och mossa till korna när fodret tröt fram på vårvintern. Trots detta klingade glada skratt i stugorna emellanåt här som i andra delar av vårt avlånga land och barnen stöjade på gårdsplanen

när de inte behövde hjälpa till i hushållet. En tid när alla i hela i hela familjen, vuxna, såväl som barn, far- och morföräldrar behövdes och hade sin speciella uppgift och plats i livet.

tiska böcker om natur, kultur och livsöden häruppe i det karga fjällskogslandet.

Stenåsens läge får väl ses som ett rätt typiskt för fjällskogsbosättningar.

De bosättningar och fäbodas som ligger på den här höjden (735 öh) kräver lite andra förutsättningar än de som ligger på lägre höjd med skyddande skogsterräng runt sig. Stenåsen ligger i en sydslänt ner mot en sjö med slätterland kring myrar och stränder med en skyddande ås i norr, en bra källa eller bäck att bygga sin mejeribu över och inte minst viktigt är att sjön erbjuder en bra fångst av matfisk.

Sydläget och höjden bakom gården och sjön framför ger den lilla extra värme som behövs för att man skall kunna få något att växa.

HUSEN PÅ VALLEN

Vi packade ihop vår matsäck och började vår rundvandring mellan de sex husen i varierade ålder och förfall.

Vi tittade in i det öppna stora fähuset eller fjöset som man säger, och som

Bilden visar den taktäckta gången som förbinder fjöset med lidret. Här kan vi se exempel på den frodiga grönska som omger vallen.



Vi hör inga stojande barn, inga glada skratt, allt ser så öde ut, igenvuxet och lite förfallet mitt i allt det otroligt vackra.

Varför valde de första bosättarna just den här platsen?

Var det för att den ligger så otroligt, ja nästan sanslöst vackert? Ja, det kanske hade en liten betydelse men här var det nog viktigare saker som styrde. Marken var lite bördigare här och gratis. Ja det vill säga att man byggde ett hus med kunglig majts tillåtelse och när man sedan kunde visa upp att man brukade en viss mängd mark så anmälde man detta och en uppsyningsman kom och mätte upp den brukade marken. Sedan fick man sig tilldelad skogsareal efter storleken på brukad mark.

Ju mer brukad mark desto mer skog fick man. Jag reserverar mig för att detta inte är ordagrant efter lagtexten men i stort var det nog så det gick till har jag läst någonstans. Troligtvis kommer även denna kunskap från någon av Tomas Ljungers fantas-

enligt Ljung skall vara ett av landets bäst bevarade fjällfåhus från den här tiden. Fähuset är egentligen sammanbundet med lidret som möjligen även delvis användes som lada eller stall. Det är en öppen gång med tak över mellan lidret och fjöset så man kunde ta in djuren från båda håll och även köra med häst och vagn igenom.

Vi gick tittade in i det olåsta fjöset. I fjöset är det rätt stökigt med allehanda bråte och fiskeredskap men bås och kattar är i stort sett intakta även om de var fulla med gammal bråte. Om jag minns rätt var här plats för 10 kor och kalvar vilket måste ha varit rätt mycket för en fjällgård. Det är möjligt att man även höll ett par hästar tillsammans med korna.

Min mormor och andra släktingar på mors sida var fjällbönder om än inte i ödemarken. De bodde i små byar med namn som Brattbäcken och Karbäcken upp mot Borgafjäll. Jag vistades där ibland som barn och lade märke till att ingen blandade hästar och kor i samma utrymme.



FALCK

RÄDDNINGSKÅR

••• 0253 •••

240 56

**BÄRGNINGSLARM
DYGNET RUNT**

*Din räddningsförsäkring
gäller hos oss!*

Vi servar

IDRE - SÄRNA

Med:

BÄRGNING • STARTHJÄLP

LÅSÖPPNING • JOURREPARATIONER



Interiör från fjöset. Th. koboxarna med gödselränna och utgödslingslucka i gavelväggen. Kalvboxarna och de eventuella hästboxarna är efter fjössets vänstervägg och inte med på bild.

Hästarna hade alltid ett eget stall. Kanske var det inte så här. Kanske vinterkylan tvingade djuren att bo ihop. Den öppna spisen murad i natursten vittnar om att den var nödvändig och höll djuren vid liv de kallaste vinterätterna. Spisen lutade betänkligen och en del stenar hade lossnat i murverket men än går den att rädda för eftervärlden.



Fjösets eldstad i natursten

Det kostar på i både pengar och arbete att hålla en gammal gård i skick. Många har helt enkelt inte pengar eller ork. Får dessa sista rester av gamla odsligt belägna fjällgårdar och

dess ägare inte hjälp av Länsstyrelsen eller andra bidrag av staten kommer vi snart bara ha bråte och husgrunder kvar av en levande historia. Har vi råd att mista sådana här kulturarv?

Här i fjöset låg virke framme så vi fick en känsla av att någon form av renovering kanske var på gång. Dessutom hade alla hus fått nya tak i plåt. Ett trasigt tak är ofta dödsstöten för ett hus. Kommer regn och vind in i huset går förfallet fort..

Under ett trasigt tak ute efter det som vi tror är det gamla färffjöset (ihopbyggt med lidret som i sin tur är ihopbyggt med kofjöset) höll naturen på att ta igen något som såg ut som gamla handgjorda timmerkärlar och vedkärror.

Precis bakom fjöset låg en brunn med en spelanordning för att hämta upp vatten.

Den låg inbäddad i otroligt frodig växtlighet. Gräset var inte trampat och brunnspelet verkade inte riktigt intakt. Kanske hämtade man nu mer vatten i den intilliggande bäcken eller kanske direkt ur sjön.

Husen varierade i ålder och det var vad jag kommer ihåg tre av husen som i dag användes för övernattnin. Vi gick över den frodiga ängen bort mot gårdens mejeribu.



Här var det länge sedan någon hämtade vatten...

Mejeribu. Bilden nedan inne i bua



Man slås av hur fantastisk frodigt det fortfarande är på gårdstakten trots att det måste vara minst trettio år sedan takten gödslades för sista gången med den "äkta varan".

Här växte bl.a. mjölkört, kvanne, vildmorot och vad vi tror var stormhatt tillsammans med många okända växter. De växte tätt och midjehögt.

Mejeribua såg välhållen ut utifrån, men när vi tittade in så hade bäcken som boden stod över på något sätt blivit uppdämt och boden såg nu mera ett stökigt badhus. I övrigt var nog mejeribua i god kondition. Vi gick över den lilla ängen ner till sjön. Stigen var spångad då ängen var ett mellanting mellan äng och myr. Vid stranden var tydliga spår efter att en båt brukar dras upp. Det är väl så de nya innevägnarna på Stenåsen kommer hit. Båt om sommaren och kanske skoter



om vintervintern. Därför är stigen så dåligt upptrampad att den knappt syns längre.

Forts. sid 13



VI UTFÖR ALLA FÖREKOMMANDE JOBB INOM VVS!

MINDRE BYGG JOBB SÅ SOM REPARATIONER OCH VATTENSKADOR

GLASMÄSTERI/VVS BUTIK

Även entreprenad med minigrävare (5ton). Byter allt inom glas ex: Bilrutor, isolerglas, stenskottsreparationer, planglas (kittning) vanliga fönster

Välkommen att kontakta oss
Hattis och Tobbe

Bygg&Vvs Akuten • Särnavägen 142 • 790 90 Särna
byggovvsakuten@gmail.com

Thorbjörn 070-6010176 • Hans-Ove 076-8384575



Tack för vintern som gick!

Nu sätter vi igång med förbättringar och underhåll av backar och servicebyggnader för att öppna åter till Lucia!

Från mitten av december till mitten av april håller vi öppet i backar, spår, butiker, skidskola och värdshus.

On line-bokning

Köp skidpasset på www.fjatervalen.se så slipper du köa i kassan och kan ge dig direkt ut i backen!

Häng med på vad som händer

Titta in på vår hemsida, anmäl dig till Nyhetsbrevet och gilla oss på Facebook!

Idrepasset

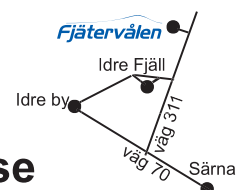
Områdeskortet som gäller både på Idre Fjäll och Fjätervålen. Ger dig tillgång till 58 pister!

- * 1002 m.ö.h
- * 317 meters fallhöjd
- * 18 nedfarter
- * längsta nedfart 3000 meter
- * FIS-klassade storslalombackar
- * barnområde med snäll lutning



Fjätervålen 0253-211 40

www.fjatervalen.se



Störroset (kokhuset) på stenåsen anses vara ett av de älst bevarade i landet. Själv undrar jag om inte störroset uppe vid Lill Harundsjön är äldre. Se lilla bilden nedan.



även den ligger mycket vackert i dalen mellan Stådjan och Fjätervålen med Foskan brusande i princip under huset. Blir det för sent törs vi nog inte störa denna gång.

Hur var det här på Stenåsen förr i världen då folk var bofasta här?

Vi har ingen att fråga. Jo visst har vi det! vi har ju Tomas Ljung, han verkar veta det mesta om ödemarken och fjällskogens folk och dess historia. Jag stoppar ner handen i ryggsäcken och fiskar upp boken "Ödebygdsminnen".

En bok som är lika viktig för den kulturhistoriskt intresserade besökaren här uppe "nord i marka" som fjällfloran är för den botaniskt intresserade.

Naturligtvis har jag redan läst boken från pärm till pärm flera gånger men nu frågar jag min Eva om hon vill höra lite fakta om folket och livet på gården. Det vill hon naturligtvis, Eva har tyckt om att jag läst för henne ända sedan vi träffades som mycket unga.

Jag tar mig här friheten och sammanfattar gårdens historia som i original är mycket innehållsrikare och detaljerat skrivet av Tomas. Utan släktband eller bekantskap med efterlevande kan för mycket namn och årtal kännas som att det förtar litet av en i övrigt mycket intressant och spännande läsning.

Här får du käre läsare (om du vill) ta del av historien om Stenåsen.

Eva och jag går tillbaka till vår bänk vid husväggen och njuter av stillheten och den fantastiska utsikten.

En plats att minnas! Jag har varit mil-tals från närmaste väg utan att känna mig så långt borta från civilisationen som ljusst här på Stenåsen. De gamla vackra husen, den bördiga gårdstakten och med fjällen blånande på andra sidan fjällsjön kändes det tidlöst.

Med lite inbillning kan man höra glada kvinnoröster från kokhuset, slammer med mjölkkrukor som diskas, koskällor som ljuder i skogskanten och en get som bräker.

Ljud som vi senast hörde hos Sonja Spånberg på Foskdalsvallen året innan. Vi hade ännu inte gjort vårt årliga besök hos Sonja och köpt hems-mör ännu. Det måste hinnas med på hemväg så vi vet att allt är sig likt på vallen. Men klockan hinner nog bli mycket innan vi passerar avtagsvägen till Foskdalsvallen, en fåbovall som

LITE HISTORIK OM STENÅSEN

Källa: Ödemarksminnen av Tomas Ljung

- en av fjällskogsbygdens ensligt belägna gamla gårdar.



STENÅSEN - En av fjällskogsbygdens ensligt belägna gamla gårdar.

Man tror att platsen kring Stenåsen upptäcktes och brukades för bete så tidigt som på 1700-talet. Man lär ha hittat rester av gamla kreaturstjuder i gamla granar norr om Stenåsens gårdsplats och vid en plats nämnd "gammelvallen" har man ända in i sen tid kunnat se rester efter bebyggelse. Man tror att det var Idrefolket som bufört hit så tidigt som under 1700-talet.

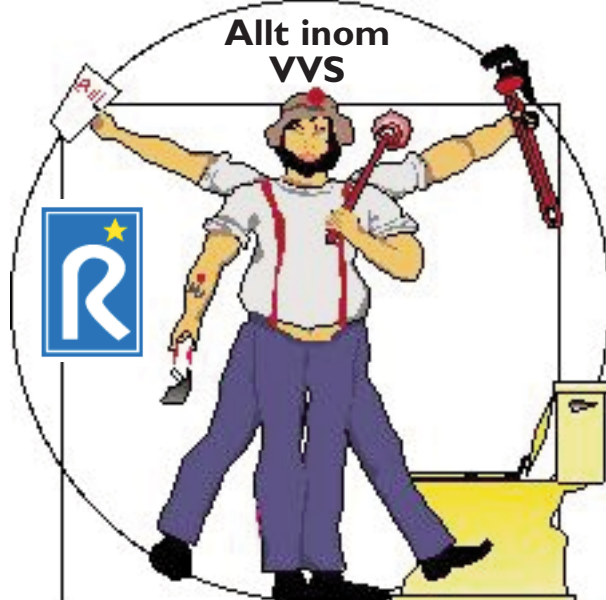
På 1820-talet bygger Drängs Per Olsson från Lillfjäten tillsammans med sin son Olof ett Störroset (eldhus med spantak och rökgång av trä) på udden nedanför Stenåsen. Olof flyttar därefter störroset upp till dagens gårdsplats som var bördigare och man uppför nu även ett fjös (lagård).

Det är nu som sjön byter namn och börjar heta Stenåssjön. På 1830 talet blir Olof, nu kallad Olle tillsammans med sin maka Anna Ersdotter från Idre blir de första bofasta på Stenåsen.

Forts. sid 16

Harryssons Rörservice

Allt inom
VVS



Din närmaste fackman inom
VVS

Välutrustad servicebil

Mobil: 070-5460477
Byvägen 9 • 790 91 IDRE

Eva tillsammans med Sonja Spånberg på Foskdalsvallen bland nydiskade mjölkkrukor



Särna-Idre Fiskevårdsområde

Särna -Idre Fiskevårdsområde omfattar Särna och Idre Socknar, med 17 mil större strömvatten, 6000 ha sjöar och massor av mindre strömvatten: ungefär 400 000 ha landområde. Sveaskogs vatten ingår och genom samförvaltningsavtal de flesta reservatsvatten utom i Fulufjällets nationalpark och Hävlingsystemet.

Fiske i Särna och Idre socknars världsberömda strömvatten!

Strömfiske efter öring och harr kommer i regel igång framåt midsommar. Vid lämplig väderlek kan dagsfisket på vissa sträckor vara bra även tidigare. Natfisket brukar vara fenomenalt i början av juli i vissa vatten: ex Storån, Grövlan, Sörälven, Guttan m.fl. Andra halvan av juli blir vakperioderna kortare. De största öringarna tas i regel på natfiske. I Sörälven från Båthusströmmen till Lisstrånån öppnas fisket nu i maj efter 3 års avstängning.

Sjöar, vinter- och sommarfiske efter röding.

Särna-Idre FVOF sätter ut röding i ett stort antal vatten (uppräknade under särskilda bestämmelser nedan). Fisket på röding är bäst maj-juni, då rödingen hugger bra på långdrag eller fluga vid nattliga vakperioder.

FISKEBESTÄMMELSER OCH KORTPRISER

Bestämmelser för fisket inom Särna-Idre FVO 2012-05-01 – 2013-04-30

SAMTLIGA VATTEN: Fisket skall ske med mätta och god fiskevård. Fisket upplåtes endast till husbehov och fångad fisk får ej saluföras. Levande fisk får ej användas till agn.

Strömmande vatten (vari innefattas håar) dessutom: Allt fiske också förbjudet under tiden 1/9 – 30/4, med följande undantag: Flugfiske med flugspö: tillåtet i alla harrvatten 1/9 – 31/10 (i Storån finns harr upp till Sognstupet),

Minimimått I Österdalälven mellan Krabbnäset (badpl. Östomsjön) och Hornån, i Fjäten från fallen till Fjätros: öring och harr 45 cm, fångstkvt: max 2 öring eller harr/kort och dygn. På flugfiskesträckorna: öring och harr 35 cm, fångstkvt max 5 öring eller harr/kort och dygn. Övriga vatten: harr 30 cm, röding 25 cm, öring 25 cm (i Hällsjön inget minimimått för röding).

Harrfisket med flugspö på hösten är tillåtet i alla vatten där det finns harr 1/9 – 31/10

Med undantag för de vatten där fisket är avlyst, se nedan.

Fiskekortspriser: Endygn- 60: -, tvådygn 100, tredygn- 120: -, vecko- 300: -, säsongskort 400: - (make+ maka 600: -)

Fiskekortet gäller endast för met-, kast-, spinn-, pimpel-, och flugspön, samt enkla dragredskap, 2 spön/fiskare, även i Sveaskogs vatten (se upp för privatarronden), samt inom Dala Fjällfiske utom Långfjället och Fulufjället (se fiskekartan). Fiskekortet gäller i hela Glysjön, hela Öjsjön och hela Trängselsjön. Ungdomar under 16 år får fiska på målsmans kort. *Brott mot skyldighet att uppvisa giltig upplåtelsehandling lämnas till allmänt åtal och kan även leda till beslag av utrustning. Övriga brott mot fiskeregler enligt ovan kan leda till uttagande av kontrollavgift (enligt den nya lagen om fiskevårdsområden).*

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER I FÖLJANDE VATTEN (där fisk planteras ut):

Burusjön, Bålsjön, Näcksjön, Öresjön Särna, Öresjön Idre, Långtjärn Idreberget.

Därutöver förbud att fiska från båt eller flytring i: Övre Trollsjön, Slöttjärn, Valltjärn, Källdalstjärn, Bladtjärn, Tjärn 87, Slättåstjärn, Mellersta Långsjön, Kimtjärn, Älgsloken, Blanktjärn (Drevdagen), Gytjetjärnarna, Ögåvalltjärnarna, Bergslagstjärn, och Bumlingtjärnarna.

Fiske från flytring tillåtet i Gyltjärn, Djuptjärn, Jämngäddtjärn, Stora Flysjön och Nedre Trollsjön. I samtliga här uppräknade vatten gäller max 5 laxfiskar/kort och dygn.

Sträckor endast upplåtna för fiske med flugspö: Storån: uppströms Hällsjön, ovanför bron i Foskros till Hällsjön, och från Sognstupet till Klingforsen. Buruån: utloppet ur Burusjön till Smedkojan. Fjätälven: från skoterleden vid Ringströms till Fjätros. Sörälven:

Från Båthusströmmens kraftverk till Gudbrandskojan (gapskjulet). I alla harrvatten även 1/9 – 31/10. **På flugsträckorna är fiske från flytetyg förbjudet** (OBS! i Storån mellan bron i Foskros och Hällsjön är även plastkula tillåtet, men endast på den flugsträckan).

På följande sträckor förbud mot allt fiske: Sörälven: Mellan Flickerhån och Storsillret (gapskjulet).

Fulan: från Södra Fulusjön till fallet vid Gethammaren. Grövlan: från Storedan (gapskjulet) till sammanflödet med Storån. Förbudsområdena skyltas.



FOTO: H. FORSSLUND

SNÄLLA: Undvik att kasta cigarettfimpar på vattnet (isen), fisken kan ta dem som mat. Antingen "omsätter" fisken "näring" från fimpen och får sämre värde som mat-fisk, eller också fastnar filtret i analen och leder till en plågsam död för fisken.

FRÅGOR/TIPS: SE HEMSIDAN:

www.sarnaidrefvo.se
eller ring 0253-102 10.

Trevlig fiskesäsong
önskar vi alla glada laxar!

Särna-Idre Fiskevårdsområde



Välkommen till din konsumbutik!

Lägre priser!
Dessutom
återbäring!



KONSUM NORRA DALARNA

SÄRNA • IDRE

Det mesta av det bästa • Välkomna



Alltid aktuell - säsongsanpassade råvaror



Alltid färsk frukt och grönsaker



**IDREBUTIKEN
ÄR OMBUD FÖR:**
•Systembolaget •Apotek
•Lotter •Post

SÄRNA ÄR OMBUD FÖR:
•Post

Välkommen till butikerna
som erbjuder:

Fullservice

Vi har inte låtit snabbköpsprincipen slå fullt ut i våra moderna butiker. Här finns alltid kunnig och vänlig personal som gör sitt bästa för att ta hand om dig.

Färsk frukt och grönt

Trots de långa transporterna hit upp till fjällvärlden, har vi satt en ära i att visa upp snygga montrar med de friskaste och härligaste frukter och grönsaker.

Kött, fisk och delikatesser

Vår väl sorterade charkdisk innehåller mycket gott att botanisera bland. Naturligtvis erbjuder vi lokala specialiteter som älg, ren och fjällröding m.m.

Inte bara livsmedel

Här hittar du det mesta för hushållet på ett och samma ställe!

Öppettider:

IDRE:

Månd-lörd: 9.00-20.00 • Söndag 11.00-20.00
V 25-33: 9.00-20.00 alla dagar.
(Midsommarafton 09-15.00)

SÄRNA:

Mån-torsd. 9.00-18.00 (Fr.om. vecka 25. 9.00-19.00)
Fred. 9.00-19.00
Lörd. 9.00-17.00
Sönd. 11.00-17.00

Välkommen!

Fr.om Vecka 40.
Mån-torsd. 9.00-18.00
Fred. 9.00-19.00
Lördag. 9.00-17.00
Söndag. S t ä n g t

Fr.om. december återgår vi till söndagsöppet!



Naturligtvis är vi snälla mot plånboken också!

En av Småsjödalens många bördiga myrar och strandängar. Man byggde på en del ställen fördämningar så att strandmyrarna kunde svämmas över med näringsrikt vatten om vårarna.

Foto: H. Forsslund



Man börjar slå myrarna runt Småsjöarna och även den lilla röjningen "Nylandet" söder om sjön börjar brukas till slätter.

Potatis satt man uppe i skogen och ute på "Pärholmen" för att den förhoppningsvis skulle undgå frostens härjningar. Även med dessa försiktighetsåtgärder var potatissättandet ett lotteri. Hade man otur kunde det gå flera år i rad utan att det blev någon potatis då frosten tog blasten. Olof bor livet ut i störorset på vallen, en byggnad som fortfarande finns kvar. Olle som var mycket road av jakt blir jaktlegenden "Gammel-Olle".

Olle bygger kring 1855 en riktig stuga och det stora fjöset på vallen. Anna födde sex barn, tre flickor och tre pojkar så det var liv och rörelse på Stenåsen på den tiden.

Allt var inte lycka och glädje för den strävsamma familjen.

En sommardag var barnen Olle Ors och Fjät Per ensamma i stugan. De nallade då krut från faderns kruthorn och hällde i stora smidda husnyckeln för här skulle skjutas för nu hade de en bössa med krut. Med hjälp av eld på en sticka sköt de på flugor som satt på fjösväggen. Det bar sig inte bättre än att taknävret tog eld och hela gården brann ner till grunden.

Först strax före sin död vid 90 års ålder berättade Olle Ors om sin skuld till branden. En skuld som säkert plågat honom under hela hans liv.

Gammel-Olle tar nu familjen och flyttar till Lillfjäten.

Äldsta dottern, den nu 21 åriga Sigrin gifter sig 1853 med den blott sjuntonåriga Olle Olofsson (Lövhögs-Olle) som kommit som dräng till Stenåsen. De flyttar ut till Stenåsen som fortfarande benämns som fåbod i köpebrev och lagfarter.

Först vid *avvittringen 1879 är Stenåsen avstyckad och lagfört som eget hemman. Samma år går Gammel-Olle ur tiden. Sigrin får endast ett barn som naturligtvis döps till Olle som de flesta manfolk i släkten. Denne Olle kom att gå under namnet Stenås-Olle, kanske för att han var den förste som

var riktigt skriven på Stenåsen. Stenås-Olle träffade en rik tös, Karin Jonsdotter, och på hösten 1890 flyttar de till stort hus i Lillfjäten som får namnet Lövhögsgården. Olle som nu blev Lövhögs-Olle blev välbärgad men inte lycklig. Karin födde honom 10 barn, men 1914 återstod endast tre och när sedan sönerna Jonas och Oskar drunknade i småsjöarna fanns bara näst yngste sonen som naturligtvis hette Olof att ta över gården. Olof var född 1890.

Stenåsen hade nu upphört att vara fast bosättning men fortsatte att under nästan 100 år att vara fåbodvall under namnet Stenåsvallen.

Stenåsen drabbades år 1946 av ännu en brand.

Ett par ripjägare som bodde i stugan kastade papper i spisen vilket var en döds synd på spån-och pärttakens tid. Taket som var gammalt och mossigt fattade inte eld på en gång utan det pyrde länge. När jägarna som var uppe på Uggarna tog sig en rast såg de stugan stå i ljusan låga.

Mycket kulturhistoria gick upp i den brasan. Förutom själva huset så försvann många saker som funnits på Gården sedan Gammel-Olles dagar. Bl.a. en väggfast moraklocka, ett väggställe med mycket gamla träallrikar, flera gamla fina kistor m.m. och på en fönsterkarm fanns ett solur inristad som användes när moraklockan stannat.

En ny stuga byggdes på samma grund med moderna slätknutar.

Den gamla buföringstigen från Lillfjäten hade under alla år följt den gamla stigen som går via Torråsen och Lill-Harundsjön.

I augusti 1961 buförde Lövhögs Olles barn och barnbarn korna för sista gången från Stenåsen. En drygt hundraårig epok gick i graven. Stenåsen är fjällskogsbygdens enda gård som både börjat och slutat som fåbod och däremellan haft en lång period av bofasta innevärdare. Stenåsen är också unik på det sättet att varken gården eller skogsbolaget såldes till skogsbolaget som det tyvärr gick med så många andra av fjällskogens gårdar.

Gamla bostugan på Stenåsen som uppfördes 1855 brann ned 1946
Fotograf okänd



Stenåsen utgör därför i dag den bäst bevarade av alla dessa gårdar. Ett par av bosättningens allra första hus finns fortfarande kvar, **störorset och ***söfjöset.

Källa: Fjällskogens gårdar/ödebygdsminnen av Tomas Ljung

*Avvittring= Ett slags lantmåteriför rättning som tillkommit för att skapa gränser mellan Kronans och byalagens skogar.

*** Söfjös= Fårhus

Bilden th. visar ett av de gamla träden efter stigen med ledbläckor inhuggna som med åren vallats in i barken.

Foto: H. forsslund



SÄRNAFFÄRN



Välkommen till det
"LILLA VARUHUSET"
i Särna - mitt i byn
(fd. Språngs)

HÄR HITTAR DU bl.a:

Järnvaror • Färg • Tapeter • Vitvaror • Fiskeutrustning/kort • Kartor • Leksaker • Sodastream • Återförsäljare för Garmin produkter, tillbehör och mycket mer.

Vi är även ombud för:
SYSTEMBOLAGET



Minikafé med gott fikabröd i butiken

Från och med 1:a juni har vi tyvärr inte längre Swedbanktjänsten.

Swedbank har sagt upp alla avtal, med bank i butik.

Särnaffärn • Särnavägen 33 • 0253-104 30

Bild: Trågården Särnaheden
Fotograf okänd



Vintrar som varade till midsommar!

Källa: Ödebygdsminnen av Tomas Ljung

Det finns tuffa vintrar häruppe som de äldre fortfarande hört berättas om. Vintrar som varade till midsommar!

En sådan vinter var vintern de bistra åren 1867-68.

Vintern inleddes redan i november med stark köld och ymniga snöfall. Denna vinter, den kallaste i mannaninne bjöd på en medeltemperatur på runt -30 grader.

Redan vid Lucia sjönk temperaturen ner till -44 grader! Våren 1867 blev den kallaste man hört talas om i Fjällskogsbygden, och här uppe vid Stenåsen låg Stenåssjöns is ända in i juli, att jämföra med nutidens islossning som sker april/maj i Stenåssjön.

Termometern sprack.

Samma vinter en februarimorgon konstaterade mor Sigrid i yttre Hågodalen som ligger några mil nordväst om Stenåsen att kvicksilvret i termometern krupit ner i själva termometerns kula och som sedan sprack medan hon såg på. Skalan gick ner till minus 52 grader! Detta var året utan vår!

Isen i Stenåssjön gick detta år upp först till midsommar.

I Lillfjäten vid Fjätervålen tog höet slut och man fick "buföra" upp till Stenåsen trots att snön låg djup ända in i början av juni. Det hö som fanns kvar i ladorna på Stenåsen räckte precis till att hålla djuren vid liv tills betet kommit igång. Isen på Stenåssjön gick detta år upp först till midsommar.

Grövelsjöfolket åkte släde till midsommarfirandet i Idre.

Att det var en kall midsommar det kan minsann inte minst Grövelsjöfolket in-tyga som när de skulle på midsommarfirande i Idre kunde åka släde ända ner till Höstsättern. Det finns fler kalla och bistra vintrar i Stenåsens historia. Våren 1948 var en av de kallare. Ända in i juni låg isen halvmeter tjock på Stenåssjön så man kunde köra fram timmer med häst. Ett litet vädligt företaget eftersom det var blankis och det fanns risk för att hästen halkade och bröt sig.

Stenåsen har trots att det minst sagt ligger fjällnära ett ganska gynnsamt läge.

Temperaturen går sällan ner under -30°. Däremot gör sig fjällvinden ofta

påmind och det blåser ofta och våren när ofta sent till Stenåsen. För att få lite grönt till midsommar var man ibland tvungen att ro över till "Nylandet" på sjöns sydsida där man kunde hämta nyutslagna björkar. Det lär stå ett par gamla murkna skidor mot en tall vid ängessildret som Ol Ersa lär ha åkt på en midsommar. Se nedan.

Tomas Ljung berättar om en annan bister midsommar på tiotallet. Då tvangs Ol Ersa ta till skidorna för att ta sig bort till sjöandan.

Och midsommaren 1924 när tolvåriga Greta Berg var ute och vallade korna började snön vräka ner och snön låg snart tjock över både henne och korna där de gick i en mörk ravin. Hon lär visst kunnat tänka en brasa så man får tro att det hela slutade lyckligt.



Hästarna på fjällbygdens gårdar

Källa: Ödebygdsminnen av Tomas Ljung. Foto: Niss Hjalmar Mattsson

Hästarna på Stenåsen

När det var dags för buföring gick man med hästarna från Lillfjäten över Torråsen via Lill-Harundsjön. De hästar som inte var klövjade gick efter Stenåssjöns södra sida upp mot Nylandet för att sedan simma över sundet. Det lär fortfarande finnas skönjbara stigar nedanför Uggarna. I höstas gick jag och Eva efter sjöns södra strand för att försöka hitta stigen mot Nylandet dock utan att träffa på stigen.

Klövjade hästar, folk och kuer tog sig efter sjöns norra sida över bron vid Småsjöån efter samma stig som vi följde till Stenåsen.

Släpp hästarna fria, - det är sommar!

När hästarna hade gjort sitt på våren med värplöjning, gödsling och klövjad buföring till fåbodarna, släpptes dessa ofta lösa på fjället för en välförtjänt semester. Med det ökade skogsbruket ökade även antal hästar i området. Stenåshästarna slog sig ofta i lag med Foskroshästarna och höll sig myggfria på Stenåsens baksida samt festade på betet ute på myrarna i Småsjödalen.

Gräen på Stenåsen blev kvar på vallen en försommar,

Gräen var hushäst och skulle denna vår hjälpa till med att dika vallen när tjäljen gått ur samt dra fram timmer för

husbygge. Det gillade inte Gräen riktigt, han satt i och gnägga i ett sträck tills hela Stenåssjön såg ut att vara fylld av simmande hästar. Det stod inte på innan hela hemtåkten var full med Nipfjällets fria kampar som ville hälsa på sin frihetsberövade vän.

Att få hem hästarna på hösten var minsann ingen barnlek.

Hästarna visste alltför väl att nu var semestern slut och tungt arbete nalkades. Här gällde det för gårdens herre att vara listig. Han tog med sig salt och havre ut på fjället att locka med. Det var inte alltid det fungerade utan pålle bara skyggade och var försvunnen. Då gällde det att smygga som om man var på rovdjursjakt. En bra hjälp i sökandet var att alla hästar hade en bjällra, var och en med sin speciella klang. Man kunde på samma sätt som med korna skilja ut varje individ. Klangen hördes kilometervis. När man från Stenåsen såg att hästar flocka sig efter Slagubäckstötens baksida visste man att någon var ute och sökte sin häst.

Så var vår vandring till och berättelse om Stenåsen slut.

Naturen runt Stenåssjön, Uggarna och Småsjöarna är helt fantastisk! Så nära men ändå så långt borta. Har du svårt att gå så gör i alla fall en utflykt till Stenåssjön. Vid vägs slut finns både raststuga, grillplats med bord nära den fina badstranden. / Hans

STRÅKENS EL AB
TEL. 0253-202 65
FAX. 0253-202 99
MOB. 070-338 15 28
IDRE

Utför allt i EL

**Vi säljer även
Cylinda vitvaror**

Begär gärna offert/broschyren

STRÅKENS EL AB

!! SNABB SERVICE !!
LARS-ÅKE: 070-338 15 28

FJÄLLVÄGEN... Bild: Anders Persson

Vy ut över Elgådalen mot de norska fjällen i väster. Här går vägen över fjället på 840 m höjd.

Långt borta i väster syns Sölen med sina höga toppar och längst till höger Littlesjöberget och Båthusberget

Parkeringen på fjället är en bra utgångspunkt för korta eller långa vandringar. En markerad sommarled går mot Svukuriset.

Norrut på några kilometers avstånd ligger fjälltopparna Rundhögdä 1120m, Lifjället 1230m och Sushögda 1252m

Längre norrut ligger Femundsmarka Nationalpark och några kilometer söderut ligger Gutulia Nationalpark.

TA FJÄLLVÄGEN... – över Grövelsjön till Norge

Vill du vila benen från vandring en dag och i stället göra en utflykt med bilen? Då får du här ett tips,
- ta en biltur till Norge via den sk. "fjällvägen"

Tipset och de flesta bilderna kommer från Anders Persson på Småbruket Västerbäcken i Grövelsjön. Vill du veta mer om Småbruket Västerbäcken så titta in på www.grovelsjon.nu

Fjällvägen går från Idre via Grövelsjön till Norge och Elgå, Drevsjö, Storbo för att när cirkeln är slutet åter hamna i Idre.

Grövelsjöområdet lockar mest gäster som kommer hit för att vandra och åka skidor men även för dej som inte är någon inbiten fjällvandrare eller skidåkare kan Grövelsjöområdet ha en del upplevelser att erbjuda. En hel del hittar du efter "Fjällvägen".

Från Idre finns två möjligheter att ta sig över till Norge, raka vägen via Riks-70 eller den lite längre Fjällvägen förbi Grövelsjön och över fjället på 840 meters höjd.

Vi väljer Fjällvägen och startar i Idre och åker upp mot Grövelsjön.

Vi startar med att ta bron över Storån i västra änden av Idrebyn. Storån som avvattnar de avlägsna fjällsjöarna i Storådalen. Storån går här mellan broarna ihop med Sörälven innan de tillsammans rinner ut i Idresjön och sedan bildar Österdalälven. Sörälven har sina källor ända upp i Elgådalen i Norge.

Vi får strax Idre Flygplats på höger sida, Flygplatsen har i dag inte någon reguljär flygtrafik. Linjetrafik Stockholm-Arlanda startades i januari



KARTA fr. Västerbäcken

1994 och upphörde i augusti 1999. Idag är flygplatsen inte längre i Älvdalens kommuns ägo utan är i privat ägo.

Idag är det tyvärr bara privatflyg som använder flygplatsen.

Forts. på sid. 19

Walls Grus, Åkeri och Entreprenad AB, Särna



Hyr en vedeldad pool till partyt!

GRUS, GÅRDSGRUS
SAND direkt till din tomt eller bygge.
CHAKTNING
GRÄVNING
PLANERING



UTHYRNING: skotrar, pulkor, kälkar, kläder och vedeldad pool.
SERVICE OCH FÖRSÄLJNING: skotrar - Yamaha, nytt & begagnat.

Tel. 0253-3 10 77 • Mobil. 073-08 55 602
hem.passagen.se/skoterturer

Strax börjar klättringen uppåt mot Höstsättern

Vägen planar snart ut och vi åker över flacka tallhedar till Grövelsdalsvallen där Carl von Linné övernattade under sin fjällresa år 1734. Vi kör försiktigt då längs hela Fjällvägen är gott om renar och ibland ser man också älg eller om man har riktig tur till och med björn. Vid Hemsjön kan man se hur rester av den gamla landsvägen slingrar mellan grusåsarna.

Floåsens gammelsåg

Så småningom når vi bron över Grövelån och Frönbergets förkastningsbrant reser sig i väster, skogen tätnar och vägen stiger upp mot Floåsen som består av några högt belägna gårdar. Floåsens gammelsåg, en enbladig vattendriven ramsåg byggd 1856 och fortfarande i körbart skick och är värd ett besök. Följ den lilla stigen österut ca 700 m till Sägbäcken. Sågen användes förr bara under ett par veckor varje vår i snösmältningen då vattenföringen i bäcken var tillräcklig.

Sågliden

Nästa by vi kommer till är Sågliden som statar med en liten bensinmack direkt till höger när vi kommer in i byn. Från Sågliden kan vi göra en avstickare upp till Lövåsen som för länge sedan var en fäbodvall använd av Idrebor. Bofasta flyttade hit i början av 1800-talet och många av de gamla byggnaderna står kvar uppe på backen en liten bit från vägen.



Floåsens gammelsåg
Bild: Anders Persson

Vid klart väder har man härifrån utsikt över de norska fjällen. Om du känner dig hungrig finns det bra mat på Lövåsgården.

Storsättern

Från Sågliden fortsätter vi till Storsättern, också den en gammal Idrefäbod med åtminstone en bevarad byggnad från 1600-talet. Vid Nedre Fallet finns en enkel rastplats och många prövar fiskekyckan i ån. Särna-Idre fiskevårdsområdes fiskekort krävs alltid vid fiske. Bakom klockstapeln och gravplatsen

brusar det lite högre övre fallet. Här vid den brusande ån har Idrebor haft sina fäbodarna sedan lång tid tillbaka. Den äldsta kvarvarande byggnaden från fäbodarna bär artalet 1683. Bofasta har bott här sedan 1830 talet. Tack vare turismen skapas arbetstillfällen och byn har inte drabbats av avfolkning utan kan fortsätta att leva kvar. Mitt i byn ligger matbutiken Fjällbua och en liten bit längre norrut Storsätterns Kapell. I kapellet firas gudstjänster hela året och dessutom hålls välbesökta musikafnär på tisdagar och torsdagar under vinter och sommar. Du kan även passa på att köpa lite renprodukter; kött och hantverk hos Helena & Peter Andersson i deras bod "Renbiten".
Öppettider: Vardagar 10-18
Helger 10-14

Grövelsjön

Så kommer vi till korsningen där vägen svänger mot Norge.

Forts. sid. 20



Nedre fallet Storsättern
Foto: H Forslund

Välkomna till Grövelsjöns Fjällstation

Svenska Turistföreningens sydligaste fjällstation.

Här blandas gamla traditioner och gemytlig miljö med nya fräscha grepp.

Här slutar bilvägen och fjällederna tar vid. Fjällstationen är ett givet utflyktsmål för dig som besöker Grövelsjön.



RESTAURANG OCH CAFÉ

Vår restaurang med Slow Food inriktning har en mäktig utsikt över de norska fjällen.

Ät buffé, à la carte eller en fikapaus med kaffe och dopp.

SPA

Unna Er en lugn stund med en av våra sköna behandlingar. - Må gott och ladda nya krafter!

BUTIK

Välsorterat sortiment av friluftskläder och utrustning. Allt vad du behöver för fjällturen. Livsmedel, tidningar, hantverk och souvenirer.

UTHYRNING

Välsorterad uthyrning av friluftsutrustning till vettiga priser. Här finns allt som behövs för fjällveckan.

GUIDADE VANDRINGAR - TEMAVECKOR

Hela sommarsäsongen anordnas turer med färdledare och olika temaveckor. [Ring eller besök vår hemsida för information.](#)



www.stfgrovelsjon.com



GRÖVELSJÖN
GRÖVELSJÖNS FJÄLLSTATION

Grövelsjöns Fjällstation information och bokningstelefon: 0253-59 68 80

Forts. Fjällvägen...

Grövelsjöns Fjällstation. Th. ser man Linnéstigen slingra sig in i Norge
Foto: A. Dahlin



Men ännu är det för tidigt att lämna den här vackra dalgången.

Vi tar i stället till höger i korsningen innan älven och kör till höger upp mot Grövelsjön. När vi kommit upp för de första backarna har vi Västerbäcken till höger och lite längre fram ser vi skidliftern vid Grövelsfjäll. Grövelsjöns Fjällstation ligger högst upp vid vägens ände.

Grövelsjöns Fjällstation

Till höger strax innan vi når fjällstationen går en liten grusväg upp till en parkering belägen alldeles ovan trädgränsen. Här kan man fjällvandera en liten bit upp på fjället och efter bara några hundra meters promenad har man en betagande utsikt ut över dalgången med de norska fjällen i bakgrunden.

Valdalsbygget
Foto: Västerbäcken



Vägen till vänster nedanför fjällstationen går ner till Grövelsjöns södra strand. Sjön som har ett klart kallt vatten är 7 kilometer lång och den norra änden sträcker sig in i Norge till Sylen, en liten fjällby i väglöst land.

Vid Sjöstugan går båtturer över sjön till Sylen. (Se separat tidtabell i tidningen). Roddbåtar och kanadensare finns också att hyra här.

Fjällvägens högsta punkt 840 m och med Båthusberget i fonden
Foto: H. Forslund



Vill du stanna över en extra dag i området innan du drar vidare? Övernattingsmöjligheter finns så gott som alltid vid något av hotellen eller varför inte i en uthyrningsstuga.

Tillbaks ner till Storsättern och vidare mot Norge.

På vägskylden står det Elgå. Vi passerar den smala bron över Grövlan och åker upp för backarna in i naturreservatet. Inne i skogen till höger finns fortfarande den gamla Norgevägen kvar. Denna förbindelse med Elgå var Grövelsjöområdet första körbara länk till omvärlden, byggd något år före 1920. Vägen till Idre byggdes först ett decennium senare och öppnade möjligheten för de första bilburna och bussburna gästerna att komma hit. Gamla furor och granar kantar vår väg

och vi når så småningom upp på höjden där skogen öppnar sig och låter vägföraren se fjällen.

Valdalsbygget

Lite längre fram till vänster går en kryssmarkerad vandringsled, (en bit av Kungsleden) ner till Valdalsbygget, som fram till 1922 var en fjällgård med bofasta men senare använd som fåbodal fram till slutet av femtiotalet.

Gården har välbevarade gamla byggnader, en rejäl raststuga och är numera en levande fåbod sommartid. Här kan man köpa kaffe och en matbit. Gångavstånd från parkeringen vid vägen är ca. 2 kilometer.

Vi fortsätter över riksgränsen in i Norge.

Här gäller det att köra försiktigt. Tamboskapan, oftast får, går lösa i skogen och vistas ofta ute på vägen. Så småningom kommer vi upp på kalfjället, vägens högsta punkt, 840 meter över havet. Här har vi en milsvid utsikt och platsen är en bra utgångspunkt för korta eller långa fjällvandringar. Vid riktigt hårt väder på vintern stängs vägen över fjället av här med en bom.

Vi rullar vidare ner i Elgådalen mot vägkorsningen vid Röstvollen.

För att komma vidare till Drevsjö och så småningom om tillbaks till Idre skall vi egentligen ta till vänster här, men först gör vi en avstickare till Elgå, en liten levande by vid vägens ände intill sjön Femund. Norges näst största sjö.

Här finns överallt levande jordbruk, en matbutik, fiskrestaurang, en liten fiskindustri och gemytliga Femund Fjellstue för den som vill övernatta, äta eller bara ta en fika.

Varje dag kommer passagerarbåten Femund II ner från sjöns norra ände, och vissa dagar fortsätter den ända ner till Femundsanden i söder.

Bryggeloftet Elgå
Foto: H. Forslund



Kurvans TYG & KLÄDER
IDRE 0253-205 04

Välkommen till vår stora butik!
Kläder och tyger i mängder!

Hos oss hittar du tyger i alla smaker • Vi syr gardiner på beställning
Kläder för dam, barn, herr • Snösmucken • garn mm.

Syrran & Jag
Kurvans

Välkommen till vår butik mitt i byn
Heminredning för alla

Lakan • dukar • ljus • lampor • mattor • handdukar • skor mm.
0253-205 03

Öppettider för båda butikerna

Måndag - Fredag	10:00 - 18:00
Lördag	10:00 - 13:00
Söndag	Stängt

Välkomna önskar personalen!



Femund II vid Elgå brygga
Foto: H. Forsslund

ELGÅ är en av utgångspunkterna för de vandrare och fiskare som ger sig in i den vidsträckt nationalparken Femundsmarka. Många vandrare anländer eller åker vidare med Femund II.

Vi vänder söderut igen.

Från vägen mot Drevsjö ungefär 8 kilometer efter det att vi passerat vägkorsningen vid Röstvollen, går en väg ner till Gutulia. Från parkeringen nere vid Gutulisjön går sedan en stig söderut in i Gutulia Nationalpark med höga naturvärden, bland annat mycket gammal skog.

Vid sjöns södra ände, ca 2,5 kilometers gångväg från parkeringen ligger Gutulisetra, en välbevarad fåbodvall bemannad med värdfolk under sommartid.

Vi åker vidare söderut och kommer så småningom till byn Sorken vid Femundens strand. Här kan man hyra kanot för kortare eller längre tid vid Femund Canoe Camp.

Gutulisädern
Bild: fr. Västerbäcken



Rendalsölen
Foto H. Forsslund

Mellan Sorken och påfarten till Riksväg 26 följer vägen Femunden och på sjöns västsida reser sig traktens högsta fjällmassiv, Rendalsölen, vars högsta topp sträcker sig upp till nästan 1800 m.

Efter ytterligare några kilometers resa längs Femunden kommer vi ut på Riksväg 26 som är sammanbunden med Riksväg 70 som vi lämnade i Idre. Här tar vi till vänster på Riksväg 26 mot Drevsjö, Lillebo och Storbo för att så småningom komma tillbaka till Idre.

I Drevsjö finns Gløtvold Hondel.

En modern handelsbod som säljer allt från mat och kläder till fiskeutrustning och jaktvapen.

Sedan kör du vidare mot gränsen och 70-an. Vägen ner mot Idre kantas av vacker skog, åar och en mängd småsjöar och tjärnar, så även den biten har sin tjusning.

*Go tur - Anders Persson
Småbruket Västerbäcken / Grøvelsjön*



Smått & Gott

FRÅN ORT Å STÄLLE
Nyheter och information

Swedbank stängd, ICA tar över i Idre

Källa: MT

När Swedbank stängdes i Idre i februari ställdes inte boende och innevånare helt utan bank-service.

Nu satsar Ica Idre Bua på kontant-hantering och en hjälp med betalning av fakturor.



– Vi ska göra så gott vi kan för att kunna erbjuda den service som behövs, säger Mikael Dahlström, som driver Idrebuu.

Swedbank hoppas trots allt på att kunna behålla sina kunder.

– Vi har haft en bra dialog med många av våra kunder och gått igenom hur de bäst ska kunna sköta sina bankaffärer per telefon och Internet, förklarar kontorschef Lars-Göran Karlsson.

Det blir alltså ICA som blir Idrebornas nya lokala "bank" som på samma vis som Konsum i Särna

också förbättrar sin betalservice i Särna.

Nu öppnas det för nya aktörer som vill vara med om att överta Swedbanks kunder, inte minst företagskunderna. Handelsbanken och Länsförsäkringar har varit på marknadsföringsbesök i Idre.

Handelsbanke säger sig redan fått stort antal intresserade i Idre, berättar Henrik Ragnarsson, som är bankdirektör för Handelsbanken i Mora. Henrik Ragnarsson säger att i nuläget finns inga planer på att driva banklokal i Idre.

Mycket går framåt i Idre men när det gäller post och banktjänster så har det gått bakåt rejält.

För drygt tio år sedan fanns det både bank och post med bankservice i Idre. Det började för drygt tio år sedan då posten lade ner sin service, då valde många av Nordeas kunder att gå över till Swedbank som trots allt fanns kvar på orten, men nu lämnar alltså även Swedbank Idre.

Mycket kan skötas över Internet i dag. Men mejla över kontanter är fortfarande svårt.



**Ska du renovera ditt hus?
Bygga till? Bygga om?
Byta tak?**

**Du vet väl att du kan få ROT-bidrag med 50% av arbetskostnaden!
Intresserad?**

Vänd dig med förtroende till
Idre Data & Bygg
Stig-Arne Rolfsson

Ring 070 2365122
alt.0253 20493

Mer info samt ref.objekt se:
<http://www.idredatabygg.selbygg.htm>
e-post: sar@idredatabygg.se

Lomkällan öppnar i juni i ny regi

Källa: MT

Det har varit lite osäkert hur det skulle bli sedan förre arrendatorn av Skogsmuseet hoppat av. Men nu är det klart. Det blir Ulf Jönsson och bolaget Särna Offroad Center som tar över driften av Lomkällan.



Ulf Jönsson

Foto: Karin Ardefelt

– Avtalet med kommunen innebär att vi arrenderar Lomkällan i tre år.

Dags att koppla ihop Idre Fjäll med Idre Himmelfjäll

Källa: MT

I mitten av maj har skidturisterna lämnat Idre och även om plogbilarna fortfarande får göra insatser i både Särna och Idre och Idrefjälls backar fortfarande lyser vita av snö så planerades redan för nästa vinter. Nu börjar arbetet att koppla ihop Idre Fjälls liftsystem med framväxande grannanläggningen Idre Himmelfjäll.



Det handlar om en knapplift som kommer att gå mellan Askebackarna på Idre Fjäll och upp till infartsvägen till Idre Fjäll.

– Knappliften kommer att bli något längre och även gå högre upp än vad vi först planerade, säger Olof Rytövaara, som jobbar med projektet åt Idre Himmelfjäll.

– Tanken är att man skall glida ner till dalstationen där en trestolslift kommer att gå över vägen och ta skid-

Under sommarmånaderna ska vi även ansvara för själva museidelen, förklarar Ulf Jönsson, som även driver OKQ8-macken i Särna.

Ulf:s avtal med kommunen går ut på att han arrenderar hela anläggningen för 2000 kronor per månad under det första året, 5000 kronor per månad år två för att år tre stiga till 9000 kronor per månad.

En möjlighet för Ulf är att köpa loss hela anläggningen av kommunen.

– Tanken är att driva verksamhet under hela året, men nu gäller det att jobba för att vara igång i god tid före midsommar. Det är då vi ska öppna enligt avtalet, säger Ulf.

Vi kommer att satsa på servering med dagens lunch, men självklart också driften av museidelen där kommunen bidrar med 300 000 kronor för tre månaders verksamhet.

– Vi kommer nog behöva anställa personal, men jag ser naturligtvis en del samordningsvinster med offroad centret, säger Ulf.

Han är också tacksam för det stöd han fått av Stig Ericsson som under många år drev Lomkällan

karna en bit upp i det nya skidsystemet, säger Olof.

På den norra sidan av fjällvägen och i Himmelfjälls skidområde kommer vi till vintern att bygga ytterligare två liftar. En knapplift som ska betjäna den trestolslift som behövs för sammankopplingen som jag nämnde samt en lång släplift till Himmelfjälls två nya nedfarter.

Trestolsliften och släpliften har Himmelfjäll fått köpta från Idre Fjäll. Himmelfjäll kommer nu till vintern inte bara vara ett tomtprojekt utan blir en skidanläggning med fyra liftar. Även snökanonsystemet byggs ut till vintern.

Det finns även planer på en skidbro över vägen så att de som inte vill ta stolliften över vägen till Idre Fjäll skall slippa detta.

Det har varit en del turer när det gäller liftsamarbetet mellan Idre Fjäll och Himmelfjäll men nu har dock arbetet med att bygga ihop Idre Fjäll och Himmelfjäll inletts på allvar.

Vi önskar Himmelfjäll och Idre Fjäll lycka till med samarbetet.

Systemfel i Idre

Källa: MT

Det är minst sagt en långbänk det här med en systembutik i Idre. Nu har det gått två år sedan Systembolagets styrelse sade ja till etableringen i Idre, men någon butik har det ännu inte blivit.



Systembolagets presschef Lennart Agén, säger att man nu vill sätta lite fart så etableringen i Idre blir verklig.

När Systembolaget hade bestämt sig för en etablering i Idre så fanns ingen lokal som passade.

Det har varit många turer och förslag som vi berättat om tidigare. Men nu tycks det hänt en hel del som gör att Systembolaget nu har två mer eller mindre färdiga förslag att ta ställning till plus ett tredje som handlar om uppförande av en helt ny affärsfastighet.

Förslag 1.

Ett förslag från KF-fastigheter, som innebär att den nuvarande butiken

rivs och ersätts av ett nybygge.

Ett bygge som kommer att inrymma både Systembolaget och en konsumbutik. Den gamla butiksdelen är sliten och det är inte aktuellt att bygga om den för att rymma en utökad verksamhet med en systembutik. Istället går förslaget ut på att riva och bygga nytt. Konsum Norra Dalarna hoppas det ska kunna genomföras med hjälp av KF Fastigheter.

Förslag 2.

ICA och fastighetens ägare har också jobbat fram ett förslag på en tillbyggnad som ska inrymma nya verksamheter och ett Systembolag. Att Swedbank lämnade sina lokaler i Idre underlättar den planen.

– Vi har lämnat in ett förslag och jobbar nu med att kommunen ska ändra detaljplanen så att det finns utrymme för en utbyggnad, säger Mikael Dahlström.

Förslag 3.

En annan lösning är en helt ny byggnad på Prästjolet, som nu är utbudet till försäljning. Kommunen har där redan ändrat detaljplanen för att göra det möjligt att bygga en ny affärsfastighet.

– Det stämmer att vi nu har förslag att jobba vidare med. Vi hoppas nu kunna påskynda processen och skapa en förbättrad service i Idre så fort som möjligt, säger Lennart Agén.

BRÖTAS AB

Hjälper dej

- med allt inom:
Bygg, snickeri och grundarbeten

BJÖRKVED TILL SALU

JAG LÖSER ÄVEN DINA VEDBEKYMMER!
Kapad och kliven björkved.
Löst, storsäck eller småsäck.



Kontakta mig gärna för offert
Mvh. Dan Spånberg

Brötas AB • Domänslingan 2 • 790 90 Särna
070-684 54 50 • dan@brotas.se • www.brotas.se

Silverrusch i norra Dalarna

Källa: MT

När vi första "nybyggare" i Kringelfjorden flyttade in i våra hus 1980 kom det dagligen underliga och tunga fordon rullande ner från nordväst efter riksväg 70. Det var transporter med malm som gick vidare österut för bearbetning. Boliden hade två gruvor Vassbo och Guttusjögruvan nordväst om Idre, dessa stängdes 1982 men nu kan en ny gruvepok bli aktuell i Idre.

Det är Nordic Mines som letar silver vid Floholmen, öster om Storbo. Nordic Mines har även sökt tillstånd vid Frönsjön som inte ligger så långt från det gamla gruvområdet.

Sökandet efter en malmåder med silver vid Storbo är redan i full gång. Där finns nu borrhigar på plats.

Cirka fem km öster om Storbo planeras ett fyrtiotal borrhål, ett område som ägs av privata markägare och Svea skog.

Området ligger ungefär tolv kilometer sydväst om de gamla nedlagda gruvorna vid Vassbo och Guttusjön.

Det är alltså sökandet efter silver det gäller på det första området, Floholmen nr 1.

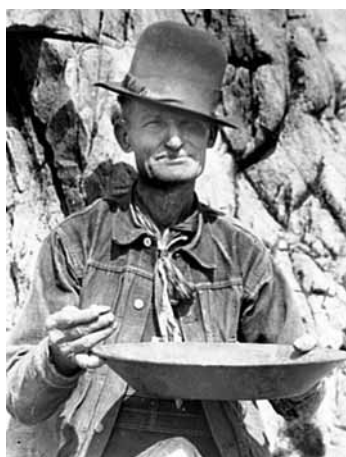
Intill ligger Floholmen nr 3. Här har man beviljats tillstånd för sökande efter bly och silver.

På Floholmen nr 2 gäller tillståndet silver. Norr om området finns Skårbo nr 1 med undersökningstillstånd för bly.

Alldeles norr om Skårbo nr 1 ligger Guttusjön K nr 1 där Boliden har en beviljad bearbetningskoncession sedan tidigare för bly, guld, koppar, silver och zink. Man planerar borra över 200 provborrhål i området.

Ger de nu inledda borrhignarna positiva resultat så blir Idreområdet om inte ett nytt Klondike så kanske det i alla fall kan ge arbete åt ett hundratal man.

Då området ligger på pendlingsavstånd från Särna så kan kanske även arbetsmarknaden där få sig en välbehövlig skjuts.



En annan lycköskare i gruvbranschen var svenskättlingen John Swenson som sökte lyckan i Tuolumne County Kalifornien så sent som 1939. Om han hade någon framgång berättar inte historien.

Renbiten blev belönad

Källa: MT

Inte så dramatiskt som det kanske låter. Det gäller Peter och Helena Anderssons företag Renbiten i Storsättern. Ett företag som tidigare har blivit certifierade som "Renlycka", ett kvalitetssigill för renkött.

Nu i februari var det dags för nästa utmärkelse när Peter Andersson fick ta emot ett diplom som visar att Renbiten också är "Sápmi Experience" för företagets arbete med turism.

Turistsatsningar har i många fall lett till konflikter med renkötseln. Samerna försöker nu själva vända på det hela. Man vill göra något positivt för besöksnäringen därför har samerna själva bildat "Visit Sápmi". Som ett av de allra första företagen som nu fått diplom för framgångsrikt arbetet är Renbiten i Storsättern.

Renbiten har tagit med besökare på vandringar och fiske och låtit besökarna få del av det samiska livet nu som i gamla tider.

Något som förutom att det är en uppskattad turisttjänst även sprider den samiska kulturen till ett bredare lager.

Det är det arbetet som nu belönats med ett diplom. Motiveringen till att just Renbiten fick diplom var:

"Företaget är väl insatt i hållbarhetsfrågor och verksamt direkt i renkötseln. Bra samverkan med områdets boendeanläggningar möjliggör kunskapsförmedling till deras besökare utöver de egna gästerna. Både pe-



Peter Andersson med sin ledaren dagogisk berättarkonst och stor kunskap om det samiska."

Peter är guide och renskötare förutom att han driver sin affär "Renbiten" som nu har flyttat till f.d. "Brunos Kiosks lokaler i vackra Storsättern inte långt från hemmet.

– Det är jättekul att både vårt renkött och arbetet med turismen nu uppmärksammas säger Helena och Peter Andersson.

Jag har själv tidigare haft hjälp av Peter i samband med att jag haft företagsgrupper i området och kan intyga att Peter är duktig att ta hand om folk på ett charmigt sätt som deltagarna uppskattar.

Om ni passerar Storsättern i sommar så passa på att titta in i deras bod och köp lite av deras reneliktesser eller handverk.

/ Hans ÖPPETTIDER Vardagar 10-18. Helger 10-14

FÄBODRO VÄLKOMMEN

SERVERING till LISSÅVALLEN

Annika med familj

Kom till rofylld fäbodmiljö!

Servering i störrös med öppen eld. Kolbullar, smörgåsar, hembakat, kaffe och souvenirer.

ÖPPET 23 juni - 26 augusti sommaren 2012

Lördag & söndag kl. 11-18. Stängt söndag 5/8!

Midsommardagen lördag 23 juni: Fäbodgudstjänst kl. 14.00. Servering.

Telefontid: måndagar kl. 11.00 - 16.00. Tel nr: 070-681 89 61, 0253-202 46. Grupper och enskilda - Hör av Er för information och ev. besök på andra tider.

GÅRDSLOPPIS OCH KAFFESERVERING

Under Särnas Festvecka v. 29. måndag 16/7 - fredag 20/7 finns vi på Starrbacksvägen 53 i Särna. Se skyltar och Festveckans program.

Välkomna till Lissåvallen!

önskar Annika med familj

Reservation för ändringar i programmet

Fjell er til å hvile i, sove hos, gjemme sig bak. Store dyner for tanken.

Rolf Jacobsen / Kristiania 1907



De gula björkarna i augusti förra året var inte höstens fel

Källa: FK

Det var väl fler än jag som blev lite chockade när björkarna var gula redan i början av augusti, och en del helt kala i september när jag var uppe på årsmötet. Det var visserligen en kall regnig höst, men det handlade inte om att hösten var rekordtidig, utan om ett svampangrepp som gjorde att björkens blad gulnade rekordtidigt.

Orsaken var att björkarna drabbats av så kallad "björkstrost".

En svamp som är en sann glädjedödar, som får det att se höstligt ut redan i augusti. Det är en mikroskopiskt liten svamp, som trivs när det är fuktigt och regnigt väder under försommaren och då infekterar björkens blad. I början på augusti gulnar sedan bladen och faller sedan av i förtid.

– Det har varit en rejält blöt sommar i skogen, bekräftar Lars Ambrosiusson, skogskonsulent på skogsstyrelsen i Mora.

Att det varit blött i skog och mark har även inneburit att inga av de planerade hyggesbränningarna har kunnat genomföras under förra sommaren. – Då måste det vara torrt i marken och så var inte fallet säger Lars Ambrosiusson.

Vi får hoppas att vi får en bra sommar så vi slipper en allt för tidig höst. Sommaren är nog kort som den är.

Men det var flera naturfenomen som jag upplevde den gångna vintern. Hemma i Tyresö hade vi en mild inledning på vintern och ingen snö förrän i januari. En gullviva fick för sig att våren var kommen i december och fick dessutom uppleva sin längsta vår.

Vivan blommade faktiskt ända in i första veckan i februari då det blev snöstorm och minus 18°. Då tyckte den att det var en d... vår och la stjälkarna i vädret. Nu får den uppleva sin andra vår (vem skulle inte vilja det) och blommor utanför köksfönstret.



Januari vivus, Januariviva
Foto: H. Forsslund

NJUPESKÄR - "Inget fall" - bara uppåt. Turistattrak- tionen som behål- ler greppet

Källa: FK

Njupeskår fortsätter att vara ortens största turistmagnet sommartid. Däremot har man inte haft riktig koll på det exakta antalet besökare. Nu skall man försöka rätta till den bristen.

– 2010 sattes ett räkneverk upp vid fallet som 2011 kompletteras med ett räkneverk vid gångbron in till området, berättar Lars Hedlund.

Preliminära siffror visar på att 40 000 besökare sökt sig till Fulufjällets nationalpark under sommaren 2011.

– Vi har haft mycket besök i Nationalparken, men lite färre inne i vårt naturum än tidigare år, säger Sofia Tiger som är föreståndare för Naturum på Fulufjället.

– In till Naturum finns också ett räkneverk och i fjol landade vi på 20 000, säger Sofia.

När det gäller antalet besökare så innebär det också ett stort värde för hela området.

– Fulufjällets besökare stannar ofta flera dagar i området vilket innebär att naturen betyder mycket för be-

söksnäringen och de inkomster den genererar, säger Lars Hedlund.

Även 2011 har jaktfalkarna häckat vid Njupeskärs vattenfall och de har lockat en hel del besökare.

– 2010 var det 9000 besökare vid fallet under den period som falkarna häckade där, säger Lars Hedlund.



Njupeskärsfallet
Foto H. Forsslund

Nya naturreservat skydd även mot vindkraftverk på bergs- och fjällryg- gar inom Älvdalen

Källa: MT

Få kommuner har så mycket skyddat natur som Älvdalens kommun med ett stort antal naturreservat och nationalparker. Till de två tidigare nationalparkerna och 31 naturreservaten planeras nu ytterligare 14 reservat. En del av dem är så kallade "SNUS-objekt" och som bildats på Sveaskogs marker.



Bland de nu 14 utpekade objekten finns bland andra Eksjöberget som redan har ett Natura 2000-område som stoppade en etablering av en vindpark i Idre.

Även området Knittarna finns med på listan över blivande reservat för att förhindra utbyggnad av vindkraft. Det sedan länsstyrelsen varit otydlig i sin hantering och låtit Älvdalens kommun först bevilja bygglov för att sedan riva upp bygglovet.

Nu har Knittarnas bevarandeskydd stärkts, genom att Eksjöberget nu också finns med bland de 14 nya naturreservat som ska bildas.

Beslutet om bildande av de 14 nya naturreservaten i kommunen kan dock överklagas av de som är sakägare. Men troligtvis så är de nya reservaten skyddade för framtiden.

De 14 nya naturreservaten i Älvdalens kommun är följande: Eksjöberget, Floj, Floåsen, Gösjöåsen, Korvhäden, Kringelfjot, Krokfjot, Långnäsudden, Nyängena, Råbrunnåsen, Rödhällhäden, Stora Skärberget och Sågbäcken.

Natur och miljövården ställs mot varandra.

Det är nog något som vi får vänja oss vid. Personligen tycker jag att orörd, eller nästan orörd natur har ett så stort värde i sig att de bör sparas. De har både skönhets och ett upplevelsevärde som kommer att generera stora inkomster till orten från turister som vill besöka den allt krympande vildmarken. Intäkter som vattenkraft och vindkraft inte bidrar med. / Hans

ski-doo & LYNX — Hallen Idre*

Här säljer vi kvalite, komfort, säkerhet, gediget kunnande!

Vår goda service får du på köpet!

ATV-produkter • Gräsklippare

RESERVDELAR & KRINGUTRUSTNING

Ski-doo & Lynx Hallen
Idre Industriområde (Mitt emot Jones EL)

ÖPPETIDER: Vardagar 09-17.00 (maj månad stängt) • Tel. 0253 - 205 01 • www.idreskoter.com



Gränser överskrids i gränslandet med Interreg

Källa: MT/Interreg

I ett gemensamt, så kallat EU-interreg-projekt, har de ansvariga i respektive län och land samarbetat för att på bästa sätt kunna skapa en enhetlig profil för att möta besökare till dess nationalparker, naturreservat och andra skyddade områden i norra Dalarna och södra Härjedalen samt grannreservat på den norska sidan av gränsen.

– Vi har tagit fram stora informationstavlor på 57 olika platser vid områdets olika infarter samt inne i området, säger Leif Helldal på Länsstyrelsen i Dalarna.

Informationstavlorna är en del av projektet där besökarna möts på både svenska och norska samt engelska, en gemensam hemsida har också tagits fram förutom informationsbroschyrer.

– Vårt mål är att trycksaker skyltar ska upplevas som enhetliga och lättlästa, samtidigt som hänsyn tagits till de olika grafiska regler som Sverige och Norge har, förklarar Eva Näsman från Länsstyrelsen i Jämtlands län. Informationsmaterial och skyltar och ska berätta om hela det unika i området men också om det reservat som ligger närmast från skyltens placering.

Områdes PR samt kunskap om reservatsregler

Tanken med informationen är att de skall locka besökare samt att skapa en förståelse för de regler som finns i respektive reservat men också väcka besökarens intresse för andra delar av det gränslöst stora, 2000 kvadratkilometer och vackra gränslandet.

– Vi vill också få besökare att visa hänsyn till rennäringsen i området, förklarar Eva Näsman.

Informationsprojektets kostnader på knappt fem miljoner kronor har fördelats mellan de fyra deltagande länsstyrelserna samt EU-medel.

Förutom att området nu skyltats upp så har det också lett till ett ökat samarbete mellan naturförvaltningsmyndigheterna i Norge och Sverige.

DE HÖGSTA TOPPARNA I GRÄNSLANDET

Det finns något i de flesta av oss som strävar uppåt, mot alltings ovasida och de stora perspektiven. Gränslandet är inte känt för sina höga toppar men här finns ändå många svindlande utsikter och utmanande fjällbestigningar. De högsta topparna ligger i Femundsmarka på den norska sidan.

Städjan världens högsta och heligaste berg?

Storvätteshågna är inte högst i Gränslandet men ändå Dalarnas och Svealands högsta berg.

Naturforskaren och historikern Olof Rudbeck utnämnde under 1600-talet Städjan till världens högsta berg. När det gäller höjden var han nog lite fel ute, men höjd är ju inte allt. Han utnämnde även berget till gudarnas bostad.

Städjan - Foto: H. Forslund



Det 1131 meter höga fjället anses vara heligt inom samisk tradition, vilket inte är svårt att förstå när man ser den branta toppkronan som sticker upp som en vulkan bland de omgivande lågfjällen. Så på den punkten får väl var och en själv bestämma hur det ligger till!

HÖJDARE I GRÄNSLANDET

Rendalsölen 1755 m.ö.h. **Storvigeln** 1561 m.ö.h. **Elgähogna** 1460 m.ö.h. **Stor-Svuku** 1416 m.ö.h. **Gröthogna** 1401 m.ö.h. **Brattriet** 1276 m.ö.h. **Storvätteshågna** 1204 m.ö.h. **Städjan** 1131 m.ö.h.

m.ö.h. = meter över havet.



Bilderna ovan är från Rendalsölen. Drottningen bland områdets fjäll. Drottning inte endast på grund av att hon är en "höghet", utanför att hon lär påminna om en sovande drottning Victoria sedd från nordost. Foto H.Forslund

INTERREG

EU-programmet Interreg Sverige-Norge ingår i det nya målet "Territoriellt samarbete" som ska stärka samarbete över gränser i EU och angränsande länder. Sverige-Norge-programmet stödjer projektverksamhet mellan länderna för att stärka regionens attraktivitet och konkurrenskraft. □

Begränsad allemansrätt inte så impopulär

Källa: MT

Ingen har väl missat att lägga märke till att de populära strandbrinkarna och gamla timmeravlastningsplatserna efter Älvros, Kringel och Hedfjordarna efter Österdalälvens nordöstra strand är populära campingplatser.

Till för tre år sedan var dessa tillgängliga för "vildcamping".



Lägerplats vid Älvrosfjorden/Kringelfjorden - Foto: Älvdalens Kommun

Med för tre år sedan förvandlades dessa till speciellt iordningställda lägerplatser. Denna typ av lägerplatser finns i hela Älvdalens Kommun längs vattendragen. Upp hos oss är det Idre Samecenter som ansvarar för att platserna är i bra skick.

– Jag upplever att det är en uppskattad service som gör det möjligt för besökare att stanna mer än en natt på samma plats, säger Jörgen Jonsson på Idre Samecenter.

Visst väckte det en hel del protester från många fiskare och campare när kommunen valde att begränsa allemansrätten genom att förbjuda camping längs Österdalälven och Storån, utom på dessa speciellt iordningställda lägerplatser, men det stora flertalet tycker att det är väldigt bra, säger Jörgen Jonsson.

Lägerplatserna är välordnade och det finns slogbodas, eldstad och ved liksom utedass och sopkärl.

– Vi fick tyvärr lite kritik förra året, det gällde att veden inte var tillräckligt torr och att det ibland var slut på toapapper, säger Jörgen.

Med den rapport vi lämnade till kommunen från fjolårets verksamhet bifogades också ett brev från en fiskare som tyckte att 60 kronor per natt är ett dyrt sätt att bli av med campare.

– Vi får nu snarare betydligt fler positiva och uppskattande hälsningar från campare, säger Jörgen.

Stanna hela sommaren på samma plats

– lägerplatserna gör det möjligt för den som så önskar att stå kvar längre på samma plats, en hel sommar om man så önskar. Där allemansrätten gäller får man stanna maximalt en natt, säger Jörgen Jonsson. □

– Vi hade en dansk campare som hittat sin idealplats och som stod där under tre veckor i sträck och han tyckte att det är väl värt pengarna.

Det är ju dessutom lätt att komma till dessa platser med husbil och husvagn, dessutom utan att behöva riskera att bryta mot terrängkörningslagen.

– Sedan får vi se till att det är rent och snyggt och då är det viktigt att konstatera hur bra sophämtningen fungerar, säger Jörgen Jonsson.

I sommar blir det fjärde säsongen för Idre Samecenter att sköta de 16 lägerplatserna från Särnaheden och upp till Ängessillret norr om Hällsjön.

Fakta: Lägerplatser

En inskränkning i allemansrätten har gjort det möjligt att förbjuda fri camping längs Österdalälven och Storån. Det efter ett beslut i kommunfullmäktige 20 mars 2006, enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Det innebär att i princip är det förbjudet att campa längs de berörda vattendragen utom på iordningställda lägerplatser.

Sammanlagt finns det 38 avgiftsbelagda lägerplatser varav 16 i norra kommundelen.

Kostnaden är 60 per dygn eller 300 kronor per vecka och plats.

Syftet med lägerplatserna är att på bästa sätt bevara och skydda den känsliga miljön efter vattendragen. I kommunen finns på en sträcka av 20 mil ca 40 särskilt iordningställda lägerplatser, som är utrustade med toaletter, slogbodas med eldstäder och ved samt informations- skyltar längs Österdalälven, Storån och nedre Sörälven.

I övriga områden kan man vildcampa inom allemansrättens regler, vilket innebär att man får vildcampa ett dygn på samma ställe utan markägarens tillstånd.

Målet är att skydda och bevara vår fantastiska natur och skapa ett långsiktigt sunt nyttjande, så att vi även i framtiden kan erbjuda våra gäster ren luft, friskt vatten och en rik och oförstörd natur.

Detta är nog bara en början av begränsningar av allemansrätten som vi kommer att få se mer av i framtiden med ökande turism.

/Hans □

Föreningsnyheterna



KRINGELFJORDENS
Samfällighetsförening
Särna-Idre

Och så har ännu en vinter gått...

En vinter där tyvärr skidåkningen var sen i starten vilket ställde till det lite för våra skidanläggningar. Skidspåren i Kringelfjorden kunde vi inte heller nyttja före jul. Men sedan kom snön och jag har hört flera som sagt att skidspåren i Kringelfjorden varit bättre än på flera år. Sedan uteblev ju längdskidåkningen denna påskhelg precis som den förra. Skidbackarna räddade påskens skidåkning med konstsnö. Vår by var helt snöfri, inte en gnutta snö i påskas.

VA-SYSTEMET har denna säsong klarat sig rätt bra från förfrysningar och andra skador vad jag vet. Det känns ju bra efter förra vinterns elände.

Snöröjningen lär också fått godkänt.

VÄGAR

Kringelfjordsvägen får ökad påfrestning i sommar när man skall ta skog i kanterna av vårt fritidsområde. Vi får väl besiktiga vägen både före och efter man tagit ut virket.

SKOGSAVVERKNING

Som nu de flesta vet så kommer man att ta skog i Kringelfjorden i sommar. Två områden kommer att avverkas. Ett område uppe vid tomtområdet och ett hygge som gränsar direkt mot stugbyn.

Området vid Tomtområdet

Området sträcker sig från gamla hygget vid infartsvägen och upp mot "Lilltjärn" vid tomtområdet.

Området vid Stugbyn

Ett område som direkt påverkar stugbyn. Området ligger mellan Österdalälven - Kringelfjordsvägen - Byggningsgån - Stugbyn.

Området som skall tas vid stugbyn är det som har mest påverkan för oss. Detta då det gäller vårt närmaste ströv, motions- och rekreationsområde.

Vissa begränsningar i framkomligheten i Kringelfjorden.

Skogsbolaget kommer att ha två lastplatser i vårt område. En norr om Dalälvsvägen och en efter Näverbäcksvägen. Det kan ev. ge störningar i biltrafiken. Enligt skogsbolaget går lastningarna fort.

Minska riskerna för vattenläckor och frysskador inför

nästa vinter. När jag och min fru Eva kom upp till stugan i februari fick vi en obehaglig överraskning.

Det var 10 grader kallt inne i huset, wc-stolen sprucken och duschanslutningarna hade skjutits ut. Inga läckor i vatten- och avloppsledningarna under huset konstaterade "Hattis", som var på plats efter en halvtimme. (Hattis är också den som normalt även sköter föreningens VA-nät).

Den här gången klarade vi oss rätt bra, antagligen pga. att huset bara stått kallt några dagar. Det kunde jag se av att läskan i kylskåpet inte var helt frusen och att det någon vecka innan varit -35° vilket skulle sprängt VA-ledningar.

Centralstyrd värme

Vi som så många andra har centralstyrd värme. Dvs. styr alla elementen med en termostat. Ett relä i detta slutade fungera och med detta även elementen.

Enligt "Hattis" fungerar de gamla termostaterna på detta sätt när fel uppstår. De nyare modellerna däremot släpper på strömmen och låter elementen gå för fullt på de förinställda värdena på respektive element.

Har du en termostat av den typen som är äldre än tio år så rekommenderar jag dig att byta ut den.

Vill passa på att tacka Hattis för den snabba utryckningen. Ringer honom klockan 16 ena dagen och kl 10 dagen därpå fungerar allt och en ny WC-stol står på plats!

Gamla vattenberedare i stugbyn kan krångla

Många i stugbyn har precis som jag kvar sin gamla vattenberedare som fanns när huset köptes. Min varmvattenberedare började susa för ett år sedan och det slutade även droppa vatten ur säkerhetsventilens rör. En ventilen som skall testas en gång om året står det på beredaren, men det står inget i bruksanvisningen hur. Då det var länge sedan jag testat och glömt hur man gjorde och då den lilla ventilen satt fast så ringde jag sonika till leverantören och fick veta att jag skulle: vrida ventilen motsols och då skall det spruta ut lite vatten ur skvallerröret. Gör det inte det skall ventilen bytas. Viss susning i beredaren är normalt och beror på ytspänningen i vattnet.

Jag lyckades lossa ventil med en polygrip och nu droppar det i skvallerröret och susningen försvann faktiskt även den. På min fråga om jag borde byta en så gammal varmvattenberedare så fick jag svaret att den kunde fungera i 10 år till.

VIKTIGT - Stäng av vattnet med inomhusavstängningen när du åker.

Gäller speciellt i stugbyn som har gamla dåliga avstängningsventiler utomhus. Flera kranar har havererat med översvämningar som följd i samband med avstängningsförsök i Stugbyn.



Bakluckeloppis på Brasudden i Kringelfjorden

Datum/tid: 4 augusti kl. 10 -15

Plats: Brasudden (infart th. om infotavlan vid stugbyn).

ALLA VÄLKOMNA, Kringelfjordare såväl som Hedningar, Särningar och Idringar – med eller utan bil. Möjlighet att grilla korv vid slogboden (Ta med korv.)

Du som har lite saker du vill bli av med eller byta och fynda så stuv i skuffen vad du har och åk ner till brasudden. Ni andra är hjärtligt välkomna att fynda.

För frågor ang. loppiset kontakta: Per-Axel Pettersson Fiskartorpsv 18. 070- 652 98 61. paxenp@telia.com

Gamla oanvända mossiga båtar efter stränderna i Kringelfjorden

Jag vet att alla inte är vana att "hålla båt". Vi som bor vid kusterna och själva har båt, vi vet att en båt inte varrustar sig själv, inte ens en plastbåt om någon trodde det. En båt behöver åtminstone tvättas och helst vaxas för att må bra och behålla fräschören. Tacka båten över vinter är inte heller någon dålig idé. Nu ligger det tyvärr några mossbelupna vrak som ingen använder efter våra stränder.

Du som inte använder din båt sälj den billigt eller skänk bort den till någon mer båtintresserad Kringelfjordare så kanske "vraket" får ett nytt meningsfullare liv till glädje för både den nye ägaren och strandpromenerare. Sätt upp en lapp på anslagstavlan nästa gång du kommer upp och bjud ut din båt till ett billigt pris så gör du dig själv en tjänst och kanske någon annan glad.

Bevara stugbydalen

Låt inte vår parklika natur närmast våra hus växa igen. Då blir det så småningom bara mörker kvar. Jag själv gör raider i Stugbydalen vår- och höst och drar upp alla nya tallplanter. Hade jag inte gjort det hade det varit en snårig ogenomtränglig mur av tusenbröder till tallar i dalen. Även jag börjar bli lite äldre så det vore bra om alla husägare gjorde en rensningsraid i dalen åtminstone nedanför sin stuga. Då kan även våra barnbarn få en ljus vacker skog att leka i. Dessutom höjer det värdet på våra fastigheter.

BLI MED I FRIVILIGKÅREN "PARKFÖRVALTARNA".

Absolut inte betungade eller på något sätt tvingande.

Bara ett trevligt sätt att tillsammans skapa trevlig miljö i vårt område som lek, bad, grill och pulkaplatser. Några anmälde sitt intresse efter årsmötet.



Tyvärr slarvade jag bort blocket. Så det vore fint om ni och andra intresserade hörde av er till Per-Axel: Du anmäler bara ditt intresse och lämnar namn, e-postadress och mobilnummer till Per-Axel Pettersson Fiskartorpsv 18. 070-652 98 61. paxenp@telia.com

Du får sedan veta när det är något på gång via mejl och sms.

Är du då uppe i Kringelfjorden och känner att du har tid och lust så dyker du upp på mötesplatsen.

ANMÄL DIG DU OCKSÅ

Ju fler medlemmar, ju större är chansen att i alla fall vi blir några stycken när det behövs.

En riktigt fin fjällsommars

- önskar jag och styrelsen Er alla!

Hans





hemma

Det kompletta Bygg- och Järn-
varuhuset med de BÄSTA priserna!

SPECIALISTER PÅ HEM • KÖK • TVÄTT

I våra varuhus hittar Du allt
från grund till skorsten!



FÄLLPOSTEN

ALLTID BRA ERBJUDANDEN!

BYGGMATERIAL • FÄRG
KAMIN • KÖK • BADRUM
FÖNSTER • DÖRRAR • KYL
SPIS • DISK • TVÄTT • TORK
FRYS • VÄRMEPUMP

ALLT FÖR KÖKET

OCH TVÄTTSTUGAN



Vi hjälper dig
hitta rätt produkter
som ger dig rent hus,
rena kläder och ett
trivsamt hem!



FÄRG FRÅN NORDSJÖ!



Idre BYGG & JÄRN

TEL: 010-471 96 00



När du handlar hos oss får du alltid låna släpvagn gratis.



Särna

**Båtar • Kanoter • Båtmotorer •
Motorsågar Röjsågar • Gräsklippare • Tillbehör**

Vi har fullservice verkstad för alla våra produkter

Besök gärna vår utställning och butik i Särna



BÅTAR

ÄVEN PAKETPRIS

Båt + motor

**Linder
båtar &
kanoter
i lager**



Behöver du nya
paddlar/åror?
Vi har flera storlekar



YAMAHA
Snurror - flera
modeller

YAMAHA



Grizzly 700 EPS Pro Edition

**Förmodligen
marknadens bästa
köp!**

Servostyrning är standard.
Extrarutrustad med 14" big foot
hjul, vinsch och metallicfärg.

Pris: 95.920:- + moms
(119,900:-)



Husqvarna®



FÖR MER INFORMATION KONTAKTA OSS GÄRNA:

Särna: 0253-100 10 • Mora: 0250-59 35 00 • Leksand: 0247-346 32

SERVICE OCH FÖRSÄLJNING:
nytt & begagnat

Välkommen till oss i Särna - torget i fd. Icahallens lokaler

www.abris.se